

HANDBOEKJE

OVER HET

ONWEDER.

Bevattende

Onderrichtingen, Behoedmiddelen
en Gebeden.

Uitgegeven door

J. SAUREN,

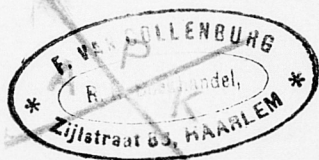
Rector aan het St. Maria-Hospitaal te Keulen.

Vrij vertaald door

P. S. d. M., o. c. c.

Herkeftijk Goedgekeurd.

Venlo, Wed. H. H. Uyttenbroeck, 1887.

HANDBOEKJE

OVER HET

ONWEDER.

Bevattende

**Onderrichtingen, Behoedmiddelen
en Gebeden.**

Uitgegeven door

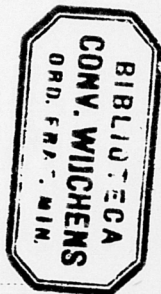
J. SAUREN

Rector aan het St. Maria-Hospitaal te Keulen.

Vrij vertaald door

P. S. d. M., o. c. c.

Herhelijk goedgekeurd.

Venlo, Wed. H. H. Uyttenbroeck, 1887.

VOORREDE.

Dit boekje bevat eene korte onderrichting over het onweder, uit een natuurlijk en godsdienstig standpunt, de behoedmiddelen tegen den bliksem en eene vrij volledige verzameling van gebeden, die men gedurende een onweer geschikt kan verrichten. Wij meenen door de uitgave van dit werkje eenen nuttigen dienst te bewijzen, vooral voor die plaatsen, waar de vereering van den H. Donatus weinig of zelfs in het geheel niet bekend is.

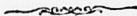
Bij het bewerken van dit boekje hebben wij o. a. gebruikt: Dr. JOH. MULLER'S Grundriss der Physik und Meteorologie, Braunschweig bij Vieweg 1881; Unsere Erde, Astronomische und physische Geographie door A. JAKOB, Freiburg in Br. bij Herder 1883; Stadler, Heiligen Lexikon, Augsburg bij Schmid 1858; VENTURA DE RAULICA, Die Frauen des Evangeliums, Schaffhausen bij Hurter 1860; Liturgia Sacra door MARZOHL,

Lucern bij Räber 1843; Dr. A. GASSNER, Pastoral, Salzburg bij Oberer 1868; Dr. F. PROBST, Kirchliche Benedictionen, Tübingen bij Laupp 1857; MARTIN v. COCHEM, Grosser Baumgarten, oude uitgaaf; Leben des heiligen Donatus enz., uit het Fransch, Köln 1764; Vollständiges St. Donatus-Büchlein enz. door SMEDDINCK, Arlon 1851; Neues Luxemburger Donatus-Büchlein door N. KNEIP, Luxemburg bij Breisdorff 1882.

Moge het gebruik van dit boekje vele Christenen bij het onweer geruster maken en hun de goddelijke bescherming ruimschoots schenken.

KEULEN,
Feest van het allerheiligste Hart van Jezus
1885.

De Schrijver.

I.

Onderrichting over het onweder.

1. Het onweer beschouwd uit een natuurlijk standpunt.

nweder noemt men de wolken, die zich haastig vormen, vergezeld gaan van eenen hevigen plasregen en van die geweldige natuurverschijnselen, welke wij bliksem en donder noemen.

Zoowel bij helderen, als bij bewolkten hemel, bevat de lucht eene kleinere of groo-tere hoeveelheid electriciteit. De electriciteit is bij regenachtig weder gewoonlijk sterker dan bij helderen hemel. Vooral de onweerswolken zijn zwanger van electriciteit en wel van aantrekkende en afstootende (positieve en negatieve) electriciteit. Deze twee soorten van electriciteit bevat ook de aarde. Zijn nu de wolken, die eenen voldoende graad van electrische spanning hebben bereikt, in de nabijheid

van andere wolken of voorwerpen der aarde, waartegen zij zich kunnen ontlasten, dan ontstaat een onweer. Elke ontlasting is vergezeld van een verschijnsel, dat wij bliksem noemen. Bij het overslaan van den bliksem wordt de lucht met geweld geschokt en deze schokking der lucht noemen wij donder. Wanneer de bliksem een voorwerp van de oppervlakte der aarde treft, noemt men dit het inslaan van den bliksem. Het weerlichten, dat men soms zelfs bij helderen hemel kan zien, is waarschijnlijk slechts de weerschijn van den bliksem van een verwijderd onweer.

Bliksem en donder ontstaan te gelijker tijd; doch wij hooren den donder later, omdat het geluid zich veel langzamer verspreidt dan het licht. Uit de tijdruimte, die tusschen de waarneming van den bliksem en den donder verloopt, kan men berekenen hoe ver het onweer verwijderd is van de plaats waar men zich bevindt. Verloopt b. v. tusschen de waarneming van den bliksem en den donder éene seconde, dan is de bliksem of het onweer nog ongeveer 1000 voet (333 M.) van den waarnemer verwijderd; dus is de bliksem

zoo dikwijls 1000 voet van den waarnemer verwijderd als er seconden verloopen tusschen bliksem en donder.

Wanneer en onder welke omstandigheden slaat de bliksem in?

Indien eene electriche wolk boven den aardbodem zweeft, dan treden de electriciteit der wolk en die der aarde in werking; die van de wolk, gelijknamige electriciteit, wordt afgestooten; de ongelijknamige wordt echter aangetrokken. Er zijn op de oppervlakte der aarde verschillende voorwerpen welke bijzonder geëigend zijn om electriciteit, die door de electriciteit der wolken wordt aangetrokken, in zich op te nemen. Zulke voorwerpen noemt men goede geleiders der electriciteit. Is nu zulk een voorwerp of geleider sterk genoeg gevuld met electriciteit, dan slaat de bliksem rechtstreeks over tusschen dit voorwerp en de wolk, en dit heet men „de bliksem slaat in”. Van daar komt het, dat alles, wat zich hoog boven de oppervlakte der aarde verheft, vooral is blootgesteld aan het inslaan van den

bliksem, zoo als boomen, gebouwen, menschen en dieren. Metalen, menschen en dieren zijn de beste geleiders, d. i. zij nemen het gemakkelijkst de electriciteit der aarde in zich op en trekken het sterkst den bliksem tot zich. Een vereischte tot het inslaan van den bliksem is dus, dat de electrische wolk zich juist boven of in de nabijheid van een voorwerp bevindt, dat voldoende met electriciteit gevuld is.

De uitwerking van den bliksem is gewoonlijk zeer hevig. Wanneer de bliksem in eene kamer slaat, dan worden de meubelen omver geworpen en stuk geslagen, metalen voorwerpen worden uit den muur gerukt en weggeslingerd. Boomen worden door den bliksem gespleten en aan splinters geslagen, doch gewoonlijk kan men van den top tot aan den voet eene breede en diepe groeve zien van eenige centimeters; de afgeschilde schors en afgescheurde spaanders vindt men ver weggeslingerd en aan den voet van den boom ontwaart men eene groote opening, waardoor zich de electrische vonk in der grond heeft verspreid. Een stroodak en droog hout verkolen, ja geraken meestal

in brand; metalen worden heet, gloeiend en smelten. Menschen en dieren worden bedwelmd, verlamd, soms zelfs gedood. Slaat de bliksem in eene kamer, waarin zich meer personen bevinden, dan komen de meest verschillende uitwerkingen voor: de een wordt gedood, terwijl de andere dicht aan diens zijde geheel ongedeerd blijft, en een derde slechts bedwelmd of verlamd wordt; ook vinden soms allen te gelijk den dood. Den 30. Juni 1828 sloeg de bliksem in een door twee arme familiën bewoond huis te Tuttlingen in Wurtemberg en doodde vier van de tien bewoners: de grootmoeder, de moeder, dochter en kleindochter; de eerste was 71, de laatste 8 jaar oud. Dit zeldzaam ongeluk gaf aanleiding tot het bekende gedicht van GUSTAV SCHWAB: *Das Gewitter*, hetwelk begint met de woorden:

„Urane, Grossmutter, Mutter und Kind
In dumpfer Stube beisammen sind”.

2. Het onweer beschouwd uit een godsdienstig standpunt.

Het onweer, dit grootsch, schrikwekkend
schoon natuurverschijnsel, is tevens eene

duidelijke openbaring van het bestaan van eenen goeden en machtigen God. Het onweer zuivert de lucht van de schadelijke dampen en brengt bij dorheid en droogte den verkwikkenden regen aan de dorstende aarde. Bij een onweer openbaart zich echter ook op gevoelige wijze de onweerstaanbare Almacht van den Schepper en Heer der natuur. Zoodra de menschen en dieren, die in de open lucht zijn, een onweer zien aankomen, zoeken zij eene veilige schuilplaats. Zelfs een onverschrokken siddert en de nog niet geheel ver-smoorde stem des gewetens doet zich in den ongeloovige hooren en zegt hem: er is toch een God. — Heeft niet Jehova op Sinäi te midden van donder en bliksem zijne geboden gegeven, om den Israëlieten in te prenten, dat Hij alleen de almachtige God is, dien men te vreezen heeft? Onder het loeien van eenen geweldigen stormwind en het verschijnen van vurige tongen daalde de heilige Geest over de Apostelen neder en de Vader verklaarde uit eene wolk Jezus als zijnen welbeminden Zoon, dien men moest hooren. Onder het beeld van een onweersstorm en

aardbeving schildert de Psalmist in den 17ⁿ Psalm de almacht van God in de meest levende kleuren: „De aarde wankelde en beefde, de grondslagen der bergen sidderden, want God was in toorn tegen zijne vijanden ontstoken. Een vreeselijke rook stijgt uit den schoot der aarde op voor het aanschijn van Gods toorn, en de adem zijner gramschap ontsteekt een vuur dat donder en bliksem vergezellen, en als gloeiende kolen op de aarde nedervalt. Hij boog de hemelen en daalde neder op de wolken. En hij steeg op de vleugelen der cherubijnen en vloog; hij vloog op de wieken der winden. En de wolken met donkere wateren vervullende, verborg hij zich achter deze duisternissen, die als zijne tent vormden. Voor den glans van zijn aangezicht dreven de wolken daar henen die in hagel en donder en bliksem vergingen. De Heer donderde van den hemel en deed zijne stem hooren onder het kletteren des hagels, terwijl bliksemstralen de lucht doorkliefdien. Hij zond zijne pijlen uit en zoo verstrooide hij zijne vijanden, hij vermeerderde zijne bliksems en verwarde hen. Zoo riep God, van gramschap vervoerd, de verborgen water-

bronnen te voorschijn en ontdekte der aarde diepste ingewanden." (Vers 9-18). In de heilige Schrift is zeer dikwijls sprake van bliksem en donder als een teeken van Gods almacht. Zoo b. v. „In storm en sneeuw wandelt Hij daarheen en wolken zijn het stof zijner voeten" (Nahum. 1-3); „Hij doet zijne stem weerklinken en eene menigte van wateren verzamelt zich onder den Hemel. Hij trekt de uitwasemingen op van de uiteinden der aarde, maakt de bliksem tot regen en voert den wind te voorschijn uit zijne schatten" (Jerem. 10, 13); „Uwe bliksems schitterden over de aarde dat zij daverde en beefde" (Ps. 76, 18).

De onweders hebben niet zelden verschrikkelijke gevolgen; door bliksem, storm, hagel en overstroming brengen zij dikwijls aan menschen, dieren en velden dood en verderf. Zoowel de Heidenen als Christenen hebben van af de vroegste tijden in het onweer een schrikwekkend tuchtmiddel erkend in de hand der toornige en straffende Godheid. De heidensche Grieken en Romeinen verklaarden den bliksem en donder als eene onmiddellijke werking van Jupiter (den hoogsten der afgoden). De

bliksem was voor hen een der voornaamste voortekens, waardoor de godheid hare genegenheid of haren toorn te kennen gaf. Een bliksem rechts b. v. was bij de Grieken een teeken van geluk, doch links een teeken van ongeluk. Werd een voorwerp door den bliksem getroffen, dan was dit een zeker teeken van de vertoornde godheid, die men dan door het oprichten van altaren, door offers en gebeden zocht te bedaren. De getroffen voorwerpen, plaatsen en menschen werden beschouwd als door de godheid gehaat, en ook als dusdanig behandeld. Ook de Joden beschouwden het onweer als eene straf van den vertoornden God, zoo als wederom duidelijk blijkt uit vele plaatsen van de heilige Schrift. Als bewijs voeren wij nog het volgende aan: „Daarom spreekt zoo God, de Heer: Ik wil in mijnen onwil eenen stormwind doen uitbreken en een hevige plasregen zal komen in mijne gramschap, in mijnen toorn hagelsteen en verdelgende” (Ezech. 13, 13); „Evenals vuur het woud afbrandt en eene vlam de bergen verschroeit, zoo vervolg hen in uwen storm, en verwar hen in uwen toorn”

(Ps. 82, 14); „Verlicht door bliksem, opdat Gij hen verstrooit, schiet uw pijlen uit, opdat Gij hen verschrikt” (Ps. 143, 7); „Den Heer zullen vreezen zijne vijanden, over hen zal Hij donderen in den Hemel”. (1 Kcn. 2, 10); „Voor uw schelden zijn zij gevluht, voor de stem van uwen toorn verschrokken zij” (Ps. 103, 8). In de Litanie van alle Heiligen worden behalve pest, hongersnood en oorlog, ook bliksem en onweer als bezoeken Gods opgenoemd. Hier moet bemerkt worden, dat God bij de uitvoering van zijn strafgericht zich van de Engelen bedient, zoowel van goede als van kwade engelen. Het oude Testament geeft vele voorbeelden van deze waarheid. Wat de kwade geesten of duivels betreft, deze hebben sedert den zondenvall der menschen eene groote macht over de natuur bekomen. Zoolang de mensch de heerschappij voerde over de natuur, kon deze den duivel niet onderdanig zijn; nadat hij echter door de zonde die heerschappij had verloren, begon de duivel op de natuur invloed uit te oefenen, tot lichamelijk en geestelijk verderf der menschen, natuurlijk altijd binnen de hem

door God gestelde grenzen. Wij hebben dus, volgens de verzekering van den Apostel, niet alleen te strijden tegen vleesch en bloed, maar ook tegen de kwade geesten in de lucht. Dat nu de duivels ook werkelijk verschrikkelijke onweers verwekken ten nadeele der menschen, volgt uit de gebeden der Kerk, waarin wij God aanroepen tot bescherming tegen de duivelsche invloeden bij het onweer, alsook uit de zegeningen en bezweringen, waardoor de macht des duivels bij het onweer moet worden gebroken. Vervolgens weten wij uit de heilige Schrift, dat ook den goeden Engelen wordt bevolen, stormen te verwekken en te stillen, onweders te doen ontstaan en te verdrijven. „Ik heb”, schrijft de heilige Joannes in zijne openbaring, „vier Engelen gezien aan de vier uiteinden der wereld, die aan de vier winden hebben verboden over de aarde te waaien.” Hij spreekt over de vier hoofdwinden, die, volgens het bericht van Plinius, de eenige waren, welke de ouden kenden en onderscheidden. Hierop bemerken de uitleggers der heilige Schrift, o. a. Cornelius a Lapide, dat, zoo als er niets onzekerder is

in de orde der natuur dan de oorzaak van de winden, er ook niets zekerder is in de orde der genade dan de wijze leiding der goddelijke Voorzienigheid, die ten minste van tijd tot tijd zich bedient van den dienst der Engelen, om stormen te verwekken en dus langs den weg van angst-aanjaging den zondaar tot den rechten weg terug te voeren. In het boek van den pater Jezuïet De la Cerda, over de verhevenheid der Engelen, vindt men een schitterend voorbeeld, dat hij van Frans Himenes, Patriarch van Jeruzalem, overneemt. „Een jeugdig, adelijk heer”, zoo schrijft hij, „kon niet nalaten, ofschoon hij zijnen Beschermengel zeer vereerde, somwijlen slechte gezelschappen op te zoeken, waarin hij zich aan uitspattingen overgaf, die eenen Christen onwaardig zijn. Als hij eens op eene plaats van losbandigheid slechts dacht aan de wijze waarop hij zijne ongelukkige neigingen zou bevredigen, ontstond een onweer, vergezeld van storm, bliksem en van eenen zoo verschrikkelijken donder, dat hij zijnen Beschermengel te hulp riep, overtuigd zijnde, dat de Hemel zich over hem vertoornde, en in de stellige

meening, dat het hem het leven zou kosten. Op dit oogenblik dreunde de hemel nog heviger dan te voren. De wolk scheurde en de bliksem sloeg met zulk een geraas in, dat de adellijke heer half dood bleef liggen. Zijn Beschermengel, die juist dezen storm had verwekt, om hem van de gevaarvolle klip te verwijderen, waarop hij zich bevond, draalde niet, hem te hulp te komen. Want op het oogenblik, dat de bliksem insloeg, verscheen hij hem en sprak met eene schrikwekkende stem: „Gij verdient niet mijnen bijstand, maar wel de straffen volgens uwe schuld; doch ik heb mij laten bewegen door uwe tranen en gebeden. Belijd dadelijk oprecht aan den priester uwe zonden, welke u in Gods oogen zoo afschuwelijk maken en hoop op vergiffenis. Stel niet uit, het onweer loeit nog; kiest Gij niet aanstonds de boetvaardigheid, dan zult gij onmiddellijk door den bliksem worden getroffen””. De edelman dacht niet lang na, hij beloofde zich aanstonds te bekeeren en legde zoodra mogelijk eene goede biecht af. Daarna leidde hij een heilig leven, werd Patriarch van Aquileja en stierf zalig in den Heer”.

II.

Behoedmiddelen tegen den bliksem en het onweder.

Zoolang het onweer boven onze hoofden hangt, bevinden wij ons in groot gevaar. Er is dan geene plaats, waar wij tegen den bliksem geheel beveiligd zijn; noch op den berg, noch in het dal, noch in de open lucht, noch in huis. Wij zijn dan voortdurend aan een groot levensgevaar blootgesteld, maar geheel zonder bescherming zijn wij dan echter niet; immers èn de wetenschap èn de Godsdienst hebben ons verschillende middelen aan de hand gegeven, die geëigend zijn ons eene, zoo al niet volledige, dan toch zoo groot mogelijke veiligheid aan te bieden tegen bliksem en onweer.

1. Natuurlijke behoedmiddelen.

Het beste natuurlijke behoedmiddel tegen den bliksem is de bliksemafleider; dit is

eene spitse metalen stang, die boven de gebouwen in de lucht reikt, verbonden met eenen goeden geleider, welke de stang met eene vochtige plaats in den aardbodem verbindt. De ondervinding heeft geleerd, dat een bliksemafleider, aangebracht volgens de voorschriften der voorzichtigheid, de geheele omgeving van ongeveer 80 voet beveiligt. De voorzichtigheid wil dan nog, dat men zich gedurende een onweer verwijderd houde van elk metalen voorwerp binnenshuis; dat men zich niet plaatse in de nabijheid van de kachel; dat men geen groot vuur ontsteke, wijl de rook die uit den schoorsteen opstijgt den bliksem aantrekt; ook moet men de nabijheid vermijden van metalen kroonkandelaars en draadgeleidingen, groote spiegels wier belegging uit metaal bestaat, en dakgoten; men moet zich dan ook niet langs de muren plaatsen maar in het midden van een vertrek en zoo het kan in de onderste verdieping; men opene daar ook een venster, om vrije lucht in de kamer te hebben. Buitenshuis stelle men zich niet aan gebouwen en deuren, vooral niet onder boomen, zelfs niet onder een

struikje, dat geheel alleen staat; op het veld zoeken men nimmer in graanmijten eene schuilplaats, men blijve ook niet bij een water staan, het beste is, zich plat ter aarde te werpen, en zoo het kan in eene droge gracht. In de open lucht is het gevaarlijk zich bij een paard te plaatsen, als ook daarop naar huis te rijden. Zeisen en andere metalen arbeidsgereedschappen late men op het veld liggen.

Deze maatregelen der voorzichtigheid zijn zeer raadzaam en doelmatig; zij zijn echter, zoo als reeds bemerkt is, niet in staat, ons geheel en al tegen den bliksem te beveiligen; zij bieden wel eenige, doch geene volkomen bescherming; zij helpen wel dikwijls, maar niet altijd. Zoo onverstandig als het is daarop in de gegeven omstandigheden niet te letten, even onverstandig is het ook, daarop al zijn vertrouwen te willen stellen. Waar nu de menschelijke middelen te kort schieten, daar kan nog alleen God eene zekere bescherming verleenen; de mensch staat hier zóo geheel in Gods hand, als nauwelijks in een ander gevaar 't geval kan zijn. Zoo God nu toelaat, dat bij een onweer de

een door den bliksem wordt getroffen, de ander niet, dat de hagel het eene veld verwoest en het andere spaart, dan weten wij niet, waarom God dit toelaat; zooveel is echter zeker, dat zijne rechtsplegingen steeds rechtvaardig zijn en dat Hij bij al zijne toelatingen altijd op het oog heeft zijne eer en het heil der menschen. De raadsbesluiten Gods zijn ondoorgrondelijk; de zondaar dus, die in Gods ongenade leeft, moet vooral bevreesd zijn, want elke bliksemslag bij een onweer kan een einde aan zijn leven maken, daartegen beveiligt hem niets; zelfs geen paleis met alle mogelijke bliksemafleiders; er blijft hem niets anders over dan een oprecht berouw over zijne zonden te verwekken, met het vaste voornemen zoodra mogelijk te biechten. Gedurende een onweder moet ieder God vurig bidden om van eenen plotselijken en onvoorzienen dood gespaard te blijven. Voor het overige moet zich vooral de Christen onvoorwaardelijk overgeven aan Gods heiligen wil en vast vertrouwen op zijne bescherming. Hij moet zich herinneren, dat zonder den wil van den Hemelschen Vader geen haar van zijn hoofd valt, nog

veel minder een onvoorziene dood hem zal treffen. Het is immers God „eigen steeds medelijden te hebben en te sparen”. Hoe zou dan Hij, die gezegd heeft: „Roep tot Mij op den dag der ellende, Ik wil u redden en gij moet Mij prijzen” (Ps. 49, 16), hoe zou Hij ons dan verlaten in het gevaar van onweer, zoo wij Hem aanroepen met vertrouwen en met een boetvaardig hart? De zalige Joanna van het Kruis werd dikwijls door haren Beschermengel vermaand, den Heer te smeeke, haar overal van onweer en hagelslagen verwijderd te houden, waar zij zich ook mocht bevinden. Zoo wij dus gedurende een onweer, zooveel mogelijk de zekere bescherming voor ons en de velden willen zoeken, dan moeten wij vóór alles die middelen ter hand nemen, welke de Kerk ons aanbiedt.

2. Godsdienstige behoedmiddelen.

Onder de godsdienstige behoedmiddelen behooren in de eerste plaats de *godvruchtige gebruiken*, welke men gewoonlijk bij een onweer ziet, te onderhouden. Het is op vele plaatsen een gebruik om, zoodra een on-

weer nadert, eene gewijde klok te luiden. Bij de wijding der klokken wordt God uitdrukkelijk gebeden, dat door hun geluid het dreigend onweer moge worden verdreven. Het is ook op vele plaatsen eene vrij algemeene gewoonte, om eene gewijde kleine schel in het huis rond te dragen, opdat het voor den bliksem gespaard blijve. De heilige Salaberga, die in het begin der 7. eeuw leefde, heeft dit gebruik ingevoerd (Bolland. t. vi. Sept. p. 517). Wij lezen in het leven van den heiligen bisschop Heribert, dat hij eene kleine schel heeft gewijd, wier klank de omstreken voor bliksem bewaarde (Bolland. t. iii., Juni, p. 149). Men zegt, dat in de Grieksche Kerk de gewijde schellen reeds in de 6. eeuw bekend waren (S. Binterin, *Denkwürd.* vii., 1, 45). Ook in het huisje van Lorette worden tot dit doel klokjes gewijd. Men is gewoon, in de woonkamer eene gewijde kaars te ontsteken, die op Maria Lichtmis of op andere tijden daartoe opzettelijk wordt gezegend. De kruiden, die op Maria-Hemelyvaart worden gewijd, werpt men gedeeltelijk in het vuur, opdat de rook, die uit den schoorsteen opstijgt,

zich in de lucht moge verspreiden. Al deze gebruiken hebben blijkbaar ten doel, om den zegen der Kerk in de lucht en in de omgeving te verspreiden en daardoor de nadeelige invloeden der booze geesten werkeloos te maken. De zegen wordt aan deze voorwerpen medegedeeld, door over dezelve het heilig kruisteecken te maken en door het aanroepen van den Naam van Jezus, waarvoor de duivels den grootsten afschrik hebben. De heilige Vaders verhalen, dat de eerste Christenen bij een onweer het kruisteecken over zich maakten, zoo b. v. de heilige Stephanus, bisschop van Delphinat, en de heilige Vincentius Ferrerius, die meermalen door het heilig kruisteecken verschrikkelijke onweders hebben gestild. In vele diocesen van Duitschland en Zwitserland wordt de zogenaaude *Wettersegen* (zegen tegen onweer) gegeven, terwijl op de Zondagen in den zomer vóór de hoogmis eene processie met het Allerheiligste om de kerk trekt, en zelfs op de werkdagen na de heilige Mis de zegen met het Allerheiligste wordt gegeven. In Duitschland is het een reeds zeer oud gebruik op den „Hagel- of

Schauerfreitag", d. i. op den Vrijdag na Christus' Hemelvaart, bedegangen of processies te houden, om een gunstig weer af te smeeken. De processie op de drie dagen voor de Hemelvaart van Christus en de heilige Mis zijn bestemd tot zegening der veldvruchten en tot afwering van alle onheilen over deze. Bij de processie op den heiligen Sacramentsdag wordt, nadat de vier Evangelien zijn gezongen, de zegen met het Allerheiligste gegeven naar de vier windstreken en daarbij uitdrukkelijk gebeden, dat God, in het heilig Sacrament tegenwoordig, ons moge bewaren voor bliksem en onweer.

Wil men dus, vooral in de zomermaanden, voor bliksem en hagelslag zooveel mogelijk beveiligd blijven, dan onderhoude men getrouw deze gebruiken gedurende het onweder. Vooral is het zeer aan te bevelen deel te nemen aan de kerkelijke bedegangen; het gebed immers dringt door de wolken en weert de verdiende straffen van ons af. Men trachte gedurende een onweder vooral zulke gebeden met aandacht te verrichten, die dan het meest geëigend zijn. Vooraleer wij nu deze ge-

beden laten volgen, geven wij een beknopt bericht over die Heiligen, welke zich bijzonder bij een onweer als beschermers hebben getoond.

Uit het bovenstaande volgt vooreerst, dat de Engelen over het onweer eene groote macht bezitten. Men vereere dus ijverig zijnen Beschermengel en gedurende een onweer roepe men zijne bescherming met volle vertrouwen aan.

Vervolgens wordt de heilige maagd en martelares Barbara, eene van de 14 Noodhelpers, om hare voorbede aangeroepen; tot deze Heilige neemt men zijnen toevlucht om niet alleen vóór den dood de heilige Sacramenten te ontvangen, maar ook bewaard te blijven voor alle gevaren bij onweer en brand. Wij lezen in het Leven der H. Barbara, dat haar onmenschelijke Vader haar met eigen hand onthoofdde, waarom hij, zooals men zegt door den bliksem zou getroffen zijn. Daaraan schrijft men dan ook de vereering dezer Heilige bij een onweer toe.

In het jaar 1652 ontstond de vereering van den Heiligen Donatus. (Deze Heilige

vereert men vooral als bijzondere Beschermheilige tegen alle onweersgevaaren.) Sedert heeft deze vereering zich meer en meer uitgebreid. Het volgende is hiervan bekend :

De Rector van het College der Jezuïeten te Münstereifel, in het aartsbisdom Keulen, had zich tot den ordensgeneraal te Rome gewend, met de bede hem eenige reliquieën voor zijne nieuw gebouwde kerk te willen zenden. In het jaar 1646 werden aan deze kerk de reliquieën van den H. Donatus ten geschenke gegeven, welke gevonden waren in de catacomben van de heilige Agnes. Pater Hannos werd belast, deze uit Rome naar de plaats harer bestemming te brengen. Op het laatst van Mei 1652 kwam pater Hannos met het heilig Lichaam te Euskirchen, dat slechts eenige uren van Münstereifel is verwijderd. Gedurende den nacht werden de heilige reliquieën, in eenen verzegelden kast gesloten, in de Martinuskerk te Euskirchen bewaard. Pater Heerde, van Münstereifel, was reeds daar, om voor den volgenden dag de overbrenging der reliquieën te leiden. In den nacht kwam een hevig onweer op en des morgens woedde zulk een storm, dat iedereen het

ergste vreesde. Bliksem en donder, wind en regen verwekten algemeen angst en schrik.

In de S. Martinus-kerk las pater Heerde gedurende het onweer de H. Mis aan het altaar der Moeder Gods, waarbij vele aandachtige geloovigen tegenwoordig waren; onder vreeselijk gekraak sloeg de bliksem in, terwijl de pater den laatsten zegen gaf. In één oogenblik stond het altaar geheel in vuur, sloeg de altaarsteen in tweeën, raakten de altaardoeken en de sluier van het beeld der Moeder Gods in brand. Pater Heerde werd tegen den grond geslagen, het misgewaad, ja al zijne kleederen vatten vuur en hij zelf werd met vreeselijke brandwonden overdekt. In dezen grooten nood riep hij den heiligen Donatus aan en zie onmiddellijk werd het vuur uitgedoofd en waren al zijne wonden zoo genezen, dat hij de processie met de reliquieën van den heiligen Donatus kon leiden, als ware er niets voorgevallen. De goede God wilde zeer zeker door dit wonder bewijzen, dat Hij den H. Donatus de macht had gegeven over bliksem en onweer, en hem als beschermer tegen deze onheilen had uitverkoren. Zoo-

dra de H. reliquieën te Münstereifel waren aangekomen, begon het volk dezen Heilige te vereeren en aan te roepen tegen bliksem en onweer. Men plaatste in de Jezuïetenkerk een beeld van den Heilige met dit opschrift: „Heilige martelaar Donatus, bid voor ons, opdat wij mogen bevrijd blijven van bliksem en onweer”. De vereering van den heiligen Donatus breidde zich spoedig heinde en verre uit. Vele plaatsen en aanzienlijke personen verzochten eenige reliquieën zijner heilige beenderen. Zoodra de aartsbisschop van Keulen van het wonder te Euskirchen had gehoord, verlangde ook hij eene reliquie van den H. Donatus; en ter eere van dezen Heilige gaf hij de kerk te Münstereifel een heerlijk geschenk in goud. Nog ontvingen reliquieën: de slotkapel te Clerf 1712, een voornaam heer te Weenen 1714, de keurvorst Friedrich August van Saksen 1718, de Kapucijnen van Arlon 1738, de Jezuïeten in Weenen 1748, de Jezuïeten te Mons 1749, het keurvorstelijk slot te Trier 1749, de stad Luxemburg 1767 en tot in den laatsten tijd vele kerken en kapellen van het land Luxemburg. Alle plaatsen en personen,

die reliquieën van den heiligen Donatus hadden en deze vereerden, werden steeds bijzonder beschermd voor bliksem en onweer. Vele parochies, die het geluk niet hadden, zulke reliquieën te bezitten, lieten beelden van den Heilige vervaardigen en deze aan de reliquieën aanstrijken; zij plaatsten die dan in hare kerken en droegen ze jaarlijks rond in eene plechtige processie. Ook werden weldra ter eere van den H. Donatus kerken, kapellen en altaren gebouwd, klokken gewijd, steenen kruisen met zijne beeltenis in de velden op hoogten opgericht, heilige Missen gelezen en gefundeerd. Te zijner eere ontstonden broederschappen, die door de Pausen werden goedgekeurd en verrijkt met vele aflaten. Tot zijn feestgetijde, hetwelk van den 2ⁿ tot den 3ⁿ Zondag in Juli wordt gevierd, kwamen dan van heinde en verre zoovele processies en afzonderlijke pelgrims naar Münstereifel, dat de stad nauwelijks al de bedevaartgangers kon bevatten. De pelgrims lieten godsdienstige voorwerpen, als: Donatus-briefjes en -beeldjes aan zijne reliquieën strijken, om die als een aandenken naar huis mee te nemen

en door een godvruchtig gebruik daarvan, op de voorbede van den heiligen Donatus, bewaard te blijven voor bliksem en elk schadelijk onweer. De goede God beloonde dan ook het vertrouwen dier geloovigen; op de voorbede des heiligen Donatus verleende Hij steeds opnieuw eene wondervolle bescherming. Al deze wonderen droegen er niet weinig toe bij om de godsvrucht tot dezen Heilige over Duitschland, Frankrijk en België uit te breiden.¹ Thans nog is het octaaf van den heiligen Donatus voor Münstereifel en omstreken inderdaad een waar volksfeest.

Na deze korte verhandeling meen ik hier zeer geëigend de vraag te kunnen beantwoorden, waarom de apostelen Jacobus en Joannes *zonen des donders* genoemd worden en waarom gedurende een onweer het Evangelie van den H. Joannes wordt gelezen. Bij Marcus 3-17, lezen wij: „En Hij riep tot zich Jacobus, zoon van Zebedeus, en Joannes, den broeder van Jacobus, en gaf hun den naam van Boanerges, d. i. zonen

¹ En in Nederland. *De Vert.*

des donders". Dit was een profetisch woord van den Heer, want deze twee Apostelen, ofschoon zachtmoedig en vrede-lievend van aard, zijn door het vuur van den heiligen Geest in andere menschen veranderd, zij zijn werkelijk ware zonen des donders geworden: de heilige Jacobus door zijne predikatiën, de heilige Joannes door zijn Evangelie. De heilige Jacobus bracht het Christendom naar Spanje en van daar kwam later het christelijk geloof in Oost-Indië en Amerika; hij nu is juist de apostel, wiens donder den uitgestrektsten en den meest aanhoudenden weerklink vond bij het preeken van het Christendom in deze werelddeelen. Van den heiligen Joannes weten wij, dat hij de eenige Evangelist is, die ons het eeuwig, het goddelijk Woord beschrijft, voor dat het vleesch werd, terwijl de andere Evangelisten ons het leven van Gods Zoon verhalen, nadat Hij mensch is geworden. De heilige Joannes leefde nog, toen voor het eerst twee dwaalleeraars de godslastering uitspraken, als zoude Jezus Christus niet werkelijk God zijn. De Christenen wendden zich toen van alle kanten tot den grooten Apostel met de dringendste

bede, hij mocht toch iets verhevener over het Woord Gods schrijven, dat in staat zou zijn, de godslasteraars te doen zwijgen en de Christenen in het geloof te versterken. „Ik wil het”, was zijn antwoord, „zoo de geloovigen eenigen tijd boete doen door vasten en gebeden”. Terwijl nu geheel de Kerk in gebeden verzonken lag, verhief zich de in het gebed zoo diep doordrongen teerbeminde leerling in den geest tot het hoogste, het ongenaakbare licht, naderde zoo dicht mogelijk de majesteit Gods en zag het licht Gods in het licht Gods. De adelaar der Evangelisten staarde met zijne blikken in de zon der gerechtigheid, van haar nam hij eenen onuitsprekelijken straal op, welken hem het Woord onthulde, zoo als het leeft in de diepte van het onbegrijpelijke raadsel zijner eeuwige teling in den schoot zijns Vaders en in al de bekoorlijkheden zijner liefde voor de menschen; en teruggekeerd van den Hemel, teekende hij met vaste hand op (want de heilige Geest leidde haar) die groote, boven alle menschelijke gedachten verhevene, door geene taal der aarde uit te drukken woorden, welke slechts de echo eener hemelsche

stem, de verspreiding van eenen goddelijken ademtocht zijn konden; die woorden, welke den Hemel in verbazing, de hel in ontsteltenis brachten, die de aarde van blijdschap deden sidderen en geheel de schepping schokten, die woorden: „In het begin was het Woord en het Woord was bij God, en God was het Woord. Dit was in het begin bij God. Alle dingen zijn door hetzelfde gemaakt, en zonder dat is er niets gemaakt van hetgeen er is gemaakt. In hetzelfde was het leven en het leven was het licht der menschen”. (Volgens den H. Hieronymus Prooem. in Matth.) Toen op Sinaï het woord: „Ik ben de Heer uw God” onder donder en bliksem weerklonk, zag men ook — gelijk de door Baronius aangehaalde oude schrijvers ons verhalen — terwijl de heilige Joannes de woorden van zijn Evangelie schreef, welke ons veropenbaren wat de Zoon Gods is, den bliksem de lucht doorklieven en hoorde men om zijne eenvoudige woning den donder rammelen; zoo werd dan in zijne natuurlijke werkelijkheid de profetische naam van den donderenden, of zoon des donders, vervuld. Wat dan ook zij van deze schoone overlevering, welke niets in zich be-

vat dat niet geloofwaardig is, het is toch eene ontegensprekelijke waarheid, dat het Evangelie van den H. Joannes een onophoudelijke bliksem is, welke van uit den heerlijken hemel der Kerk zijne weerkaatsing werpt over geheel de aarde en ook zal blijven werpen tot in de eeuwige tijden; het is een onbetwistbaar feit, dat deze zoo zachtmoedige en liefdevolle leerling in dit Evangelie als 't ware in de wereld heeft ingedonderd veel meer dan eenig ander Apostel, dat hij is de ware zoon des donders, doch van eenen donder, welke slechts rammelt om op te wekken, die slechts vonken spat om te verlichten, die slechts ter neerwerpt om op te bouwen, die slechts treft om te heelen, die slechts inslaat om tot een nieuw leven, het leven der genade en waarheid te doen vrijzen.

Hieruit ziet men, dat wij tijdens een onweer het Evangelie van den H. Joannes lezen, 1. wijl de Heer den heiligen Joannes „zoon des donders” heeft genoemd, 2. wijl dit Evangelie onder donder en bliksem zou zijn geschreven, en 3. wijl daarin getuigenis is afgelegd van de eeuwige macht en god-

heid van Hem, door wien alles is gemaakt, wien geheel de schepping en alle krachten der natuur onderdanig zijn.

Wijl wij reeds hebben opgemerkt, dat het gebed het krachtigste behoedmiddel tegen de gevaren van het onweer is, laten wij nu de gebeden volgen, welke vooral geëigend zijn om gedurende het onweder te verrichten.

Gebeden gedurende het onweder.

1. Gebeden vooral voor Priesters bestemd.

Preces ad repellendam tempestatem.

Pulsantur campanae,
et qui adesse possunt,
in ecclesia convocatis,
dicuntur Litaniae ordi-
nariae, in quibus bis
dicitur: „A fulgure et
tempestate” etc.

Gebeden om het onweer te verdrijven.

*(Volgens het Rituaal van
Rome.)*

Zoodra geluid wordt
komt de Priester, en
allen die kunnen, ter
kerk. De Priester be-
kleedt zich met super-
pelliceum en stoel, knielt
voor het hoogaltaar en
begint de gebeden met
de Litanie van alle Hei-
ligen, waarin de bede:
„Van bliksem en on-
weer” enz. tweemaal
wordt uitgesproken.

(Ook kan men deze ge-
beden tehuis verrichten,
alleen of met zijne huis-
genooten.)

Litaniae.

Kyrie, eleison !

Christe, eleison !

Kyrie, eleison !

Christe, audi nos !
Christe, exaudi nos !
Pater de coelis Deus,
miserere nobis !

Fili Redemptor
mundi Deus, mise-
rere nobis !

Spiritussancte Deus,
miserere nobis !

Sancta Trinitas, unus
Deus, miserere no-
bis !

Sancta Maria, ora
pro nobis !

Sancta Dei Genitrix*

Sancta Virgo Vir-
ginum.

Sancte Michael,

Sancte Gabriel,

Sancte Raphael,

Omnes sancti Ange-
li et Archangeli,

* Ora pro nobis !

Litanie
van alle Heiligen.

Heer, ontferm U
onzer !

Christus, ontferm U
onzer !

Heer, ontferm U
onzer !

Christus, hoor ons !
Christus, verhoor ons !
God, hemelsche Va-
der, ontferm U
onzer !

God Zoon, Verlosser
der wereld, ont-
ferm U onzer !

God, heilige Geest,
ontferm U onzer !

Heilige Drievuldig-
heid, één God,
ontferm U onzer !

Heilige Maria, bid
voor ons !

Heilige Moeder Gods*

Heilige Maagd der
maagden,

Heilige Michaël,

Heilige Gabriël,

Heilige Raphaël,

Alle heilige Engelen
en Aartsengelen,

* Bid voor ons !

Omnes sancti beatorum spirituum ordines, *

Sancte Joannes Baptista,

Sancte Joseph,

Omnes sancti Patriarchae et Prophetae,

Sancte Petre,

Sancte Paule,

Sancte Andrea,

Sancte Jacobe,

Sancte Joannes,

Sancte Thoma,

Sancte Jacobe,

Sancte Philippe,

Sancte Bartholomæe,

Sancte Matthæe,

Sancte Simon,

Sancte Thaddæe,

Sancte Mathia,

Sancte Barnaba,

Sancte Luca,

Sancte Marce,

Omnes sancti Apostoli et Evangelistae,

Omnes sancti Discipuli Domini,

Omnes sancti Innocentes,

Alle heilige Koren der zalige Geesten, *

Heilige Joannes de Dooper,

Heilige Jozef,

Alle heilige Patriarchen en Profeten,

Heilige Petrus,

Heilige Paulus,

Heilige Andreas,

Heilige Jacobus,

Heilige Joannes,

Heilige Thomas,

Heilige Jacobus,

Heilige Philippus,

Heilige Bartholomeüs,

Heilige Mattheüs,

Heilige Simon,

Heilige Thadeüs,

Heilige Matthias,

Heilige Barnabas,

Heilige Lucas,

Heilige Marcus,

Alle heilige Apostelen en Evangelisten,

Alle heilige Leerlingen des Heeren,

Alle heilige onschuldige Kinderen,

* Ora (orate) pro nobis!

* Bid (bidt) voor ons!

Sancte Stephane, *	Heilige Stephanus, *
Sancte Laurenti,	Heilige Laurentius,
Sancte Vincenti,	Heilige Vincentius,
Sancti Fabiane et	Heilige Fabianus en
Sebastiane,	Sebastianus,
Sancti Joannes et	Heilige Joannes en
Paule,	Paulus,
Sancti Cosma et Da-	Heilige Cosmas en
miane,	Damianus,
Sancti Gervasi et	Heilige Gervasius en
Protasi,	Protasius,
Omnes sancti Mar-	Alle heilige Marte-
tyres,	laren,
Sancte Silvester,	Heilige Silvester,
Sancte Gregori,	Heilige Gregorius,
Sancte Ambrosi,	Heilige Ambrosius,
Sancte Augustine,	Heilige Augustinus,
Sancte Hieronyme,	Heilige Hieronimus,
Sancte Martine,	Heilige Martinus,
Sancte Nicolae,	Heilige Nicolaus,
Omnes sancti Ponti-	Alle heilige Bisschop-
fices et Confessores,	pen en Belijders,
Omnes sancti Doc-	Alle heilige Kerk-
tiores,	leeraren,
Sancte Antoni,	Heilige Antonius,
Sancte Benedicte,	Heilige Benedictus,
Sancte Bernarde,	Heilige Bernardus,
Sancte Dominice,	Heilige Dominicus,
Sancte Francisce,	Heilige Franciscus,
Omnes sancti Sa-	Alle heilige Priesters
cerdotes et Levitae,	en Levieten,

* Ora (orate) pro nobis!

* Bid (bidt) voor ons

Omnes sancti Monachi et Eremitae,*

Sancta Maria Magdalena,

Sancta Agatha,

Sancta Lucia,

Sancta Agnes,

Sancta Caecilia,

Sancta Catharina,

Sancta Anastasia,

Omnes sanctae Virgines et Viduae,

Omnes sancti et sanctae Dei, intercedite pro nobis!

Propitius esto, parce nobis Domine!

Propitius esto, exaudi nos Domine!

Ab omni malo, libera nos Domine!

Ab omni peccato, **

Ab ira tua,

Ab subitanea et improvisa morte,

Ab insidiis diaboli,

Ab ira et odio, et

Alle heilige Monniken en Kluizenaars, *

Heilige Maria Magdalena,

Heilige Agatha,

Heilige Lucia,

Heilige Agnes,

Heilige Cecilia,

Heilige Catharina,

Heilige Anastasia,

Alle heilige Maagden en Weduwen,

Alle Gods lieve Heiligen, bidt voor ons!

Wees ons genadig, spaar ons, Heer!

Wees ons genadig, verhoor ons, Heer!

Van alle kwaad, verlos ons, Heer!

Van alle zonden, **

Van uwen toorn,

Van eenen haastigen en onvoorzienen dood,

Van de listen des duivels,

Van gramschap, haat

* Ora (orate) pro nobis!

** Libera nos Domine!

* Bid (bidt) voor ons!

** Verlos ons, Heer!

omni mala voluntate, *

A spiritu fornicationis,

A fulgure et tempestate,

A fulgure et tempestate,

A flagello terrae motus,

A peste, fame et bello,

A morte perpetua,

Per mysterium sanctae incarnationis tuae,

Per adventum tuum,

Per nativitatem tuam

Per baptismum et sanctum jejunium tuum,

Per crucem et passionem tuam,

Per mortem et sepulturam tuam,

Per sanctam resurrectionem tuam,

Per admirabilem ascensionem tuam,

Per adventum Spi-

en van allen kwaden wil, *

Van den geest der onkuischheid,

Van bliksem en onweer,

Van bliksem en onweer,

Van den geesel der aardbeving,

Van pest, hongersnood en oorlog,

Van den eeuwigen dood,

Door het geheim uwer heilige menschwording,

Door uwe komst,

Door uwe geboorte,

Door uw doopsel en heilig vasten,

Door uw kruis en lijden,

Door uwen dood en uwe begrafenis,

Door uwe heilige verrijzenis,

Door uwe wonderbare hemelvaart,

Door de komst van

ritus sancti Pa-
racliti, libera nos
Domine!

In die judicii, libera
nos Domine!

Peccatores, te roga-
mus, audi nos!

Ut nobis parcas, *

Ut nobis indulgeas,

Ut ad veram poeni-
tentiam nos per-
ducere digneris,

Ut ecclesiam tuam
sanctam regere et
conservare digne-
ris,

Ut domnum aposto-
licum et omnes
ecclesiasticos or-
dines in sancta
religione conser-
vare digneris,

Ut inimicos sanctae
Ecclesiae humili-
are digneris,

Ut regibus et princi-
pibus christianis

den H. Geest, den
vertrooster, verlos
ons, Heer!

In den dag des oor-
deels, verlos ons,
Heer!

Wij zondaars, wij
bidden U, verhoor
ons!

Dat Gij ons moogt
sparen, *

Dat Gij ons wilt
vergeven,

Dat Gij ons tot wa-
re boetvaardigheid
moogt brengen,

Dat Gij uwe heilige
Kerk moogt regee-
ren en beschermen,

Dat Gij den apostoli-
schen opperherder
en alle geestelijke
Orden in den hei-
ligen godsdienst
moogt bewaren,

Dat Gij de vijanden
der heilige Kerk
moogt vernederen,

Dat Gij den chris-
tenen Koningen

* Te rogamus, audi nos!

* Wij bidden U, verhoor ons!

pacem et veram
concordiam dona-
re digneris, *

Ut cuncto populo
Christiano pacem
et unitatem largiri
digneris,

Ut nosmetipsos in
tuo sancto servitio
confortare et con-
servare digneris,

Ut mentes nostras ad
coelestia desideria
erigas,

Ut omnibus bene-
factoribus nostris
sempiterna bona
retribuas,

Ut animas nostras,
fratrum, propin-
quorum et bene-
factorum nostro-
rum ab aeterna
damnatione eri-
pias,

Ut fructus terrae
dare et conservare
digneris,

Ut omnibus fidelibus

en Vorsten vrede
en ware eendracht
moogt verleenen, *

Dat Gij geheel het
christen volk vrede
en eenheid moogt
schenken,

Dat Gij ook ons in
uwen heiligen
dienst moogt ver-
sterken en bewa-
ren,

Dat Gij ons hart naar
hemelsche verlan-
gens moogt op-
wekken,

Dat Gij aan alle on-
ze weldoeners de
eeuwige goederen
moogt schenken,

Dat Gij onze zielen
en de zielen onzer
broeders, bloedver-
wanten en weldoe-
ners, voor de eeu-
wige verdoemenis
moogt behoeden,

Dat Gij de vruchten
der aarde moogt
geven en bewaren,

Dat Gij aan alle

* Te rogamus, audi nos !

* Wij bidden U, verhoor ons!

defunctis requiem
aeternam, donare
digneris, te roga-
mus, audi nos!

Ut nos exaudire di-
gneris, te roga-
mus, audi nos!

Fili Dei, te rogamus,
audi nos!

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi, par-
ce nobis, Domine!

Agnus Dei, etc. exau-
di nos, Domine!

Agnus Dei, etc. mi-
serere nobis!

Christe, audi nos!

Christe, exaudi nos!

Kyrie, eleison!

Christe, eleison!

Kyrie, eleison!

Pater noster, etc.

Psalm 147.

Lauda Jerusalem,
Dominum: lauda
Deum tuum, Sion.
Quoniam confortavit

overledene geloo-
vigen de eeuwige
rust moogt ver-
leenen, wij bidden
U, verhoor ons!

Dat Gij ons moogt
verhooren, wij bid-
den U, verhoor ons!

Zoon Gods, wij bid-
den U, verhoor ons!

Lam Gods, dat weg-
neemt de zonden
der wereld, spaar
ons, Heer!

Lam Gods, enz. ver-
hoor ons, Heer!

Lam Gods, enz. ont-
ferm U onzer!

Christus, hoor ons!

Christus, verhoor ons!

Heer, ontferm U
onzer!

Christus, ontferm U
onzer!

Heer, ontferm U
onzer!

Onze Vader, enz.

Psalm 147.

Loof den Heer, Je-
rusalem: loof Sion,
uwen God.

Want Hij heeft

seras portarum tu-
arum : benedixit
filiis tuis in te.

Qui posuit fines tuos
pacem : et adipe
frumenti satiat te.

Qui emittit eloquium
suum terrae : ve-
lociter currit sermo
ejus.

Qui dat nivem sicut
lanam : nebulam
sicut cinerem spar-
git.

Mittit crystallum su-
am sicut buccellas :
antefaciem frigoris
ejus quis sustine-
bit ?

Emittet verbum su-
um, et liquefaciet
ea : flabit spiritus
ejus, et fluent
aquae.

Qui annuntiat ver-
bum suum Jacob :
justitias et judicia

de grendels uwer
poorten versterkt :
Hij heeft uwe kin-
deren binnen u
gezegend.

Hij heeft den vrede
gevestigd tot aan
uwe grenzen : en
u met de bloem der
tarwe verzadigt.

Hij zendt zijn woord
uit over de aarde :
zijn bevel ver-
spreidt zich spoed-
dig.

Hij doet de sneeuw
als wol vallen :
Hij strooit den
nevel uit als asch.

Hij zendt zijn ijs als
stukken : wie zal
voor zijn aanschijn
de koude door-
staan ?

Hij zal zijn woord
uitzenden en alles
vloeibaar maken :
zijn geest zal waai-
en en de wateren
zullen stroomen.

Hij maakt zijn woord
bekend aan Jacob :
zijne gerechtigheid

sua Israel.

Non fecit taliter
omni nationi: et
judicia sua non
manifestavit eis.

Gloria Patri, etc.

v. Adjutorium no-
strum in nomine
Domini.

R. Qui fecit coelum
et terram.

v. Ostende nobis
Domine misericor-
diam tuam.

R. Et salutare tuum
da nobis.

v. Adjuva nos, Deus,
salutaris noster.

R. Et propter glori-
am nominis tui
Domine libera nos.

v. Nihil proficiat
inimicus in nobis.

R. Et filius iniqui-
tatis non apponat
nocere nobis.

v. Fiat misericordia

en zijne oordeelen
aan Israël.

Zóo heeft Hij met
ieder volk niet ge-
handeld: en aan
allen heeft Hij
zijne oordeelen
niet geopenbaard.

Eere zij den Vader,
enz.

v. Onze hulp is in
den naam des
Heeren.

R. Die Hemel en aar-
de heeft gemaakt.

v. Toon ons, o Heer,
uwe barmhartig-
heid.

R. En verleen ons
Uw heil.

v. Help ons, o God,
onze Zaligmaker.

R. En om de eer van
uwen naam be-
vrijd ons, o Heer.

v. Dat de vijand
niets tegen ons
vermoge.

R. En de zoon der
ongerechtigheid
moge ons niet
schaden.

v. Uwe barmhartig-

tua Domine super
nos.

R. Quemadmodum
speravimus in te.

V. Salvum fac popu-
lum tuum Domine.

R. Et benedic haere-
ditati tuae.

V. Non privabis bo-
nis eos, qui am-
bulant in inno-
centia.

R. Domine Deus
virtutum: beatus
homo, qui sperat
in te.

V. Domine, exaudi
orationem meam.

R. Et clamor meus
ad te veniat.

V. Dominus vobis-
cum.

R. Et cum spiritu
tuo.

OREMUS.

Deus qui culpa of-
fenderis, poenitentia
placaris: preces po-
puli tui supplicantis
propitius respice; et
flagella tuae iracun-
diae, quae pro pec-

heid kome over
ons, o Heer.

R. Zoo als wij op U
hebben gehoopt.

V. Bewaar, o Heer,
uw volk.

R. En zegen uw erf-
deel.

V. Gij zult hun, die
in onschuld wan-
delen, het goede
niet onttrekken.

R. Heer, God der
sterkte: zalig de
man, die op U
vertrouwt.

V. Heer, verhoor
mijn gebed.

R. En mijn geroep
kome tot U.

V. De Heer zij met u.

R. En met uwen
geest.

LATEN WIJ BIDDEN.

O God, Gij die
door de zonde be-
leedigd, doch door
de boetvaardigheid
weder wordt ver-
zoend, verhoor ge-
nadevol de beden

catis nostris mere-
mur, averte.

A domo tua, quae-
sumus Domine,
spirituales nequitiae
repellantur, et aëre-
arum discedat maligni-
tas tempestatum.

Omnipotens sem-
piterne Deus, parce
metuentibus, propi-
tiare supplicibus: ut
post noxios ignes
nubium et vim pro-
cellarum, in mate-
riam transeat laudis
comminatio tempes-
tatum.

Domine Jesu, qui
imperasti ventis et
mari; et facta fuit
tranquillitas magna:
exaudi preces fami-
liae tuae, et praesta,
ut hoc signo sanctae
Cru † cis omnis dis-
cedat saevitia tem-
pestatum.

van uw smeekend
volk en wend de
geesels uws toorns
af, die wij voor onze
zonden verdienen.

Wij bidden U, o
Heer, verdrijf van
uw huis alle dui-
velsche boosheid en
weer alle nadeel van
het onweer af.

Almachtige, eeu-
wige God, spaar de
angstigen, wees den
smeekenden gena-
dig, opdat wij uwen
lof mogen verkon-
digen, als de gevaar-
lijke bliksem heeft
opgehouden en de
hevigheid van het
onweer is bedaard.

Heer Jezus, Gij
geboodt de winden
en de zee en er ont-
stond eene groote
kalmte: verhoor nu
ook de bede uwer
gemeente en verleen,
dat door dit teeken
van het heilig † kruis
het hevig onweer
moge bedaren.

Omnipotens et
 misericors Deus, qui
 nos et castigando
 sanas et ignoscendo
 conservas: praesta
 supplicibus tuis; ut
 et tranquillitatibus
 hujus optatae conso-
 lationis laetemur, et
 dono tuae pietatis
 semper utamur. Per
 Dominum nostrum
 Jesum Christum Fi-
 lium tuum, qui tecum
 vivit et regnat in
 unitate Spiritus
 sancti Deus. Per
 omnia saecula sae-
 culorum. Amen.

Aspergatur aqua be-
 nedicta.

Almachtige en
 barmhartige God,
 die ons door straf-
 fen verbetert en door
 verontschuldigen
 bewaart: geef ons,
 die tot U smeecken,
 de genade, dat wij
 ons verheugen over
 den troost van deze
 gewenschte rust en
 wij het geschenk
 uwer liefde steeds
 goed gebruiken.
 Door onzen Heer
 Jezus Christus, uwen
 Zoon, die met U leeft
 en regeert in eenheid
 met God den heiligen
 Geest. Door alle eeu-
 wen der eeuwen.
 Amen.

Hierna wordt met
 wijwater gespreoid.

(Enkele bladzijden, zijn hier weggelaten; tot vergoeding
 worden bl. 75 enz. andere gebeden (*) ingelascht.

De Vertaler.)

(Dicendae sunt etiam
 Litaniae, si nondum
 quivit tempestas. —
 Symb. Quicumque vult
 salvus esse. — Antiph.

(Houdt het onweer
 nog niet op, dan kan
 men nog bidden: Lita-
 niën; de Geloofsbelij-
 denis van den h. Atha-

Salve Regina etc. Sub
tuum praesidium. —
Cant. Benedicite omnia
etc. cum v. Gloria Patri
in quolibet versu dicti
Cantici.) Deinde :

v. Benedicamus Pa-
trem, et Filium
cum sancto Spiritu.

R. Laudemus et su-
perexaltemus Eum
in saecula.

v. Ora pro nobis
sancta Dei Geni-
trix.

R. Ut digni efficiamur
promissioni-
bus Christi.

v. Exurge Christe
adjuva nos.

R. Et libera nos prop-
ter nomen Tuum.

v. Domine exaudi
orationem meam.

R. Et clamor meus
ad te veniat.

v. Dominus vobis-
cum.

R. Et cum spiritu tuo.

nasius; de Antiphonen
Salve Regina enz., Onder
uwe bescherming; de
Lofzang der drie jonge-
lingen in den vuuroven.
Na elk vers van dien
lofzang herhale men :
v. Eere zij den Vader
enz.) Vervolgens :

v. Laten wij prijzen
den Vader, en den
Zoon, met den hei-
ligen Geest.

R. Loven en ver-
heffen wij Hem in
eeuwigheid.

v. Bid voor ons, hei-
lige Moeder Gods.

R. Opdat wij waardig
worden der belof-
ten van Christus.

v. Verhef U, Chris-
tus, help ons.

R. En bevrijd ons
om Uwen naam.

v. Heer, verhoor
mijn gebed.

R. En mijn geroep
kome tot U.

v. De Heer zij met U.

R. En met Uwen geest.

OREMUS.

Omnipotens sem-
piterne Deus, qui
dedisti famulis tuis,
in confessione verae
fidei aeternae Trini-
tatis gloriam agnos-
cere, et in potentia
Majestatis adorare
unitatem; quaesu-
mus, ut ejusdem
fidei firmitate ab
omnibus semper mun-
iamur adversis.

Protege Domine
famulos tuos subsi-
diis pacis; et beatae
Mariae semper Vir-
ginis patricinio con-
fidentes, a cunctis
hostibus et periculis
redde securos.

A domo tua quae-
sumus Domine spi-
rituales nequitiae re-
pellanturetaërearum
discedat malignitas
tempestatum.

LATEN WIJ BIDDEN.

Almachtige, eeu-
wige God, Gij hebt
uwen dienaren ver-
leend, in de belij-
denis van het waar
geloof de heerlijkheid
der eeuwige Drie-
eenheid te erken-
nen en in de macht
van uwe majesteit
de eenheid te aan-
bidden; gesteund
door dit geloof, bid-
den wij U, ons
steeds van alle we-
derwaardigheden te
bevrijden.

Kom, o Heer, uwe
dienaren met de be-
scherming van uwen
vrede te hulp, en
vertrouwende op de
voorbede van de H.
Maagd Maria, beveilig
ons tegen alle
vijanden en gevaren.

Wij bidden U, o
Heer, verdrijf van
Uw huis alle dui-
velsche boosheid en
verwijder de schade
van het onweer.

Ad te nos Domine clamantes exaudi, et aëris serenitatem nobis tribue supplicantibus, ut qui juste pro peccatis affligimur, misericordia tua praeveniente, clementiam sentiamus.

Largiri, et fructus terrae conservare dignare, Domine Deus noster, ut temporalibus gaudeamus auxiliis, et proficiamus spiritualibus incrementis. Per Christum Dominum nostrum.

(Potest dici etiam oratio illius Sancti, in cuius honore constructa est ecclesia, et aliorum sanctorum, in quibus plus de eorum adjutorio confidimus, propter specialem devotionem nos-

Verhoor ons, o Heer, die tot U roepen en verleen ons smeehenden eene heldere lucht, opdat wij, die met recht voor de zonden worden gestraft, door Uwe voorkomende barmhartigheid, de goedertierendheid mogen gevoelen.

Gewaardig U, onze Heer en God, de vruchten der aarde te geven en te bewaren, opdat wij ons mogen verheugen over tijdelijke hulpmiddelen en wij mogen toenemen aan geestelijken waschdom. Door Christus onzen Heer.

(Men kan ook andere gebeden ter eere van den patroon der kerk en van die Heiligen verrichten, op wien men een bijzonder vertrouwen heeft; overigens ook boetgebeden, waarbij men voort-

tram. Possunt quoque dici et aliae devotae orationes, cum compunctione et cordis contritione, implorando semper misericordiam Dei. Et si adhuc tempus tempestuosum permanserit, poterunt supradicta pluries repeti.)

durend Gods barmhartigheid afsmeekt. Mocht het onweer nog aanhouden, zoo herhale men het voorgaande.)

2. Andere gebeden,
welke voor alle geloovigen zijn bestemd.

Evangelie van den heiligen Joannes.

In het begin was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. Dit was in het begin bij God. Alles is door hetzelfde gemaakt en zonder dat is er niets gemaakt van hetgeen er gemaakt is. In hetzelfde was het leven, en het leven was het licht der menschen, en het licht schijnt in de duisternissen, en de duisternissen hebben het niet begrepen. Er was een man, van God gezonden, wiens naam was Joannes. Deze kwam tot getuigenis, om getuigenis van het licht te geven, opdat allen door hem zouden gelooven. Hij was het licht niet, maar hij kwam om getuigenis van het licht te geven. Dit was het waarachtig licht, dat elken mensch verlicht, die in deze wereld komt. Hij was in de wereld, en de

wereld is door Hem gemaakt, en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij kwam onder de zijnen, doch de zijnen namen Hem niet aan. Maar aan allen, die Hem aangenomen hebben, en die in zijnen naam gelooven, heeft Hij de macht gegeven kinderen Gods te worden, en die niet uit den bloede, noch uit den wil des vleesches, noch uit den wil des menschen, maar uit God geboren zijn. En het Woord is vleesch geworden, en het heeft onder ons gewoond. En wij hebben Zijne glorie gezien, eene glorie als van den eeniggeboren Zoon des Vaders vol van genade en waarheid.

Litanie.

Wees niet gedachtig, o Heer, onze misdaden, noch de misdaden onzer ouders en wreek niet onze zonden.

Heer, ontferm U onzer! Christus, ontferm U onzer! Heer, ontferm U onzer! Christus, hoor ons! Christus, verhoor ons!

God hemelsche Vader, ontferm U onzer!
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U onzer!

God Heilige Geest, ontferm U onzer!

Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm
U onzer!

Heilige Maria, bid voor ons!

Alle heilige Engelen en Aartsengelen, bidt
voor ons!

Alle heilige Troonen en Heerschappijen, *

Alle heilige Vorstendommen en Machten,

Alle heilige krachten des Hemels,

Alle heilige Cherubijnen en Seraphijnen,

Alle heilige Patriarchen en Profeten,

Alle heilige Apostelen en Evangelisten,

Alle heilige Martelaars en Belijders,

Alle heilige Bisschoppen en Kerkleeraars,

Alle heilige Priesters en Levieten,

Alle heilige Monniken en Boetvaardigen,

Alle heilige Pelgrims en Kluizenaars,

Alle heilige Maagden en Martelaressen,

Alle heilige Weduwen en Echtgenooten,

Alle heilige onnoozele Kinderen,

Alle Heiligen en Uitverkorenen Gods,

Wees ons genadig, spaar ons, Heer!

Wees ons genadig, verhoor ons, Heer!

Van alle kwaad, verlos ons, Heer!

Van alle zonde, verlos ons, Heer!

Van alle gevaren, verlos ons, Heer!

* Bidt voor ons.

Van allen angst, *
 Van alle schade,
 Van uwe gramschap,
 Van het heerschend onweer,
 Van den nadeeligen plasregen,
 Van gevaarlijke wolkbreuk,
 Van verderfelijken hagel,
 Van woedenden stormwind,
 Van den schrikwekkenden bliksem en
 donder,
 Van schadelijk inslaan,
 Van hevigen brand,
 Van de macht der booze vijanden,
 Van eenen onvoorziene dood,
 Van de eeuwige verdoemenis,
 Door uwe ondoorgrondelijke barmhar-
 tigheid,
 Door uwe teedere goedheid,
 Door uwe genadevolle liefde,
 Door uwe hoogste almacht,
 Door uwe gestrengte gerechtigheid,
 Door uwe macht, waarmede Gij de wolken
 hebt geschapen,
 Door uwe macht, die Gij over al het ge-
 schapene hebt,

Door uwe macht, waarmede Gij het on-
weer en de winden hebt bevolen, *

Door uwe zegepraal, waarmede Gij den
duivel hebt overwonnen,

Door uwe heerlijkheid, waarmede Gij op
eene wolk ten Hemel zijt gerezen,

Door uwe majesteit, waarmede Gij op den
jongsten dag in de wolken des Hemels
zult komen,

Door uw heilig kruis, waarmede Gij de
lucht hebt gezuiverd,

Door de voorspraak uwer glorierijke Moeder,

Door de macht uwer heilige Apostelen,

Door de macht uwer heilige Evangelisten,

Door het lijden aller heilige Martelaren,

Door de boetewerken aller heilige Belijders,

Door de reinheid aller heilige Maagden,

Door den ootmoed aller heilige Weduwen,

Door de godsvrucht aller heilige Echt-
genooten,

Door de verdiensten aller Heiligen,

Bij het laatste oordeel,

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor ons!

Dat Gij ons moogt sparen, **

Dat Gij ons moogt vergeven,

* Verlos ons, Heer !

** Wij bidden U, verhoor ons !

Dat Gij ons moogt barmhartig zijn, *
Dat Gij ons genade moogt bewijzen,
Dat Gij ons moogt bewaren,
Dat Gij ons moogt beschermen,
Dat Gij ons moogt behouden,
Dat Gij ons uit alle gevaren moogt redden,
Dat Gij ons van dit onweer moogt bevrijden,
Dat Gij ons voor het inslaan moogt behoeden,
Dat Gij de donkere wolken moogt verdeelen,
Dat Gij den harden hagel moogt doen smelten,
Dat Gij den storm moogt bedaren,
Dat Gij het graan moogt bewaren,
Dat Gij de velden en wijnbergen zonder nadeel moogt behouden,
Dat Gij ons voor eenen onverwachten dood moogt beschermen,
Dat Gij uwe rechtvaardige gramschap moogt tegenhouden,
Heer Jezus Christus,
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer !

* Wij bidden U, verhoor ons !

Lam Gods, enz. verhoor ons, Heer!

Lam Gods, enz. ontferm U onzer!

Christus, hoor ons! Christus, verhoor ons!

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

G E B E D.

O Heer Jezus Christus, Zoon van den levenden God, verhoor het gebed van uwe dienaren en dienaressen, en laat onze zuchten tot U in den Hemel komen. Beschouw den grooten angst en nood, waarin wij verkeeren, en red ons uit het groot gevaar. Wij bieden U deze Litanie aan met alle verdiensten van uw heilig leven, lijden en sterven, en smeeken U door de voorbede der glorieijkste Maagd Maria en van alle Heiligen, dat Gij dit schadelijk onweer moogt verdrijven en ons en al het onze redden van het gevaar des verderfs. Gij, die leeft en regeert in eeuwigheid. Amen.

Tot de allerheiligste Drieëenheid.

O allerhoogste Drievuldigheid, God de Vader, de Zoon en de heilige Geest, machtige, schrikwekkende en rechtvaardige God,

ik aanbid U, eer en verheerlijk U en smeeik U nederig, kom mij te hulp in den tegenwoordigen nood. O hemelsche Vader, onder verschrikkelijken bliksem en donder zijt Gij nedergedaald op den berg Sinaï, en toch hebt Gij de menschen en dieren gespaard; ik bid U, maak door uwe goddelijke macht, dat dit onweer noch den menschen noch den dieren moge schaden. O Christus Jezus, op de zee van Galilea varende, hebt Gij den wind en het onweer geboden, gestild en verdreven: ik bid U, gebied ook het tegenwoordig onweer door uwe goddelijke macht, opdat het zich bedare en stil voorbijtrekke. O heilige Geest, op het Pinksterfeest zijt Gij in groote macht, onder stormwind en vurige vlammen nedergedaald op den berg Sion, en noch huis, noch berg is eenig onheil we-dervaren: ik bid U, bewaar door uwe goddelijke goedheid ons huis en onze velden, opdat zij mogen beschermd zijn tegen bliksem, hagel, plasregen, brand en stormwind. O Gij, ondoorgrondelijke en gloriewaardige God, straf toch ons niet in uwe gramschap en kastijd ons niet in uwen toorn, maar gedenk uwer barmhartigheid

en spaar hen, die zich vernederen voor uwe majesteit en hunne zonden ootmoedig belijden. O God, Gij hebt gezegd: „Roep mij aan op den dag van nood, ik zal u redden en gij zult Mij prijzen”, zie, ik roep U aan in dezen nood uit den grond mijns harten en belijd, dat Gij alleen het zijt, die ons uit dit gevaar kunt redden. Daarom bid ik U door uwen lieven Zoon, onzen Heer Jezus Christus en door de ondoorgrondelijke goedheid van den heiligen Geest, door de rijke verdiensten van de gloriewaardige Maagd en aller Heiligen: laat Gij dit onweer voorbijtrekken en ons verheugen in een helder weer. Amen.

Vertrouwvolle aanbeveling in Gods bescherming.

O allergoedertierenste Heer Jezus Christus, ware beschermer in alle gevaren, tot U vlucht ik in den tegenwoordigen grooten nood en beveel mij in uwe machtige, goddelijke bescherming. Ik verberg mij tusschen uwe heilige doornenkroon, opdat zij mij beware, en mij van boven geen ongeluk overkome. Ik verberg en verschuil mij tusschen de heilige wonde uwer zijde

en de heilige lans, opdat deze lans mij beschermte en mij van voren geen vijand moge naderen. Ik verberg en verschuil mij tusschen de wonden uwer heilige handen en voeten, opdat zij mij behoeden en mij noch rechts, noch links eene lichamelijke of geestelijke ramp moge treffen. Ik verberg en verschuil mij tusschen uwen doorwonden rug en uw heilig kruis, opdat uw heilig kruis als schild mij bedekke en mij van achter geen zichtbare of onzichtbare vijand moge genaken. Ik beveel mij krachtens de beteekenis der ondoorgrondelijke woorden van het heilig Evangelie: „In het begin was het Woord en het Woord was bij God en God was het Woord. En het Woord is Vleesch geworden en het heeft onder ons gewoond”, opdat de macht dezer heilige woorden mij naar ziel en lichaam beware voor alle ongelukken. Ik beveel mij in de bescherming van alle heilige Engelen, opdat zij zich stellen tusschen mij en alle ongelukken, en mij ongeschonden bewaren. Ik beveel mij in de macht en werking van het heilig kruisteecken, opdat het van mij geheel de macht van satan verdrijve.

(Men make hier een kruisteecken.) Ziet het kruis des Heeren, vlucht, gij helsche aanvallers, de Leeuw uit het geslacht van Juda heeft overwonnen! Zaligmaker der wereld, bewaar mij, bescherm mij, Gij hebt mij door uw kruis en bloed verlost. O heilige, eeuwige God, o heilige, machtige God, o heilige, onsterfelijke God, ontferm U mijner! uw kruis, o Jezus, bescherm me mij; uw kruis, o Jezus, behoede mij; uw kruis, o Jezus, beware mij; Jezus van Nazareth, koning der Joden, moge mij sparen voor eenen haastigen en onverwachten dood. In den naam des Vaders, en des Zoons, en des heiligen Geestes. Amen.

Gebcd van Paus Urbanus VIII.

Voor uwe oogen, o Heer, belijden wij de zonden, welke wij hebben begaan en vergelijken haar met de straffen, die wij daardoor hebben verdiend. Overdenken wij het onheil, wat wij verdiend hebben, dan zijn de tegenwoordige rampen onvergelykelyk geringer dan onze misdaden. Wij ontwaren de oude zonden en toch nog leeft in onze harten lust om op

nieuw te zondigen. Uwe kastijdingen treffen onze misslagen, doch onze boosheid bemachtigen zij niet. Droefheid vervult ons hart, doch de trotsche neiging tot de zonde vernedert zij niet. Bittere smart knaagt aan ons leven, doch onzen wandel verbetert zij niet. Zoo Gij lankmoedig spaart, dan geven wij hierop geen acht; zoo Gij kastijdt, dan houden wij het niet uit. Bij een ongeluk bekennen wij onze euvel daden, doch na uwe bezoeking vergeten wij wat wij te voren hebben beweend. Strekt Gij uwe roede naar ons uit, dan beloven wij beterschap; zinkt uw arm, dan doen wij niet wat wij hebben beloofd. Zoo Gij slaat, dan roepen wij tot U: Spaar ons! en zoo Gij ons vergiffenis schenkt, dan zijn wij even nalatig als te voren. Heer! wij zondaars belijden dat wij gezondigd hebben. Wij weten, dat, zoo uwe barmhartigheid ons niet in genade opneemt, wij dan aan uwe gerechtigheid worden overgeleverd. Almachtige Vader! geef ons zonder onze verdiensten, wat wij U vragen; ofschoon uit niets gemaakt, kunnen wij toch tot U bidden door Christus onzen Heer. Amen.

Psalm 90.

Die leeft in het vertrouwen op des Allerhoogsten bijstand, woont veilig onder de bescherming van den God des Hemels.

Hij zegt tot den Heer: Gij zijt mijn toevlucht en toeverlaat, mijn God, op U vertrouw ik.

Want Hij redt mij uit de strikken der jagers en van schampere taal.

Met zijne schouders zal Hij u dekken en onder zijne vleugelen zult gij veilig zijn.

Zijne trouw zal u omgeven als met een schild; gij zult niet vreezen voor nachtelijken angst,

Niet voor de pijl welke men des daags tegen u richt, niet voor een ding dat in het donker waart, noch voor den aanval des duivels op den middag.

Aan uwe eene zijde zullen duizenden vallen, tienduizenden aan uwe rechterzijde, u zal echter niets schaden.

Gij zult het slechts met uwe oogen aanschouwen en het loon der zondaren zien.

En daar gij op God hebt gehoopt, hebt gij u een allerhoogst, d. i. een allerveiligst schuiloord voorbehouden.

U zal geen kwaad naderen en de geesel uwe woning niet treffen.

Want Hij heeft u zijnen engelen aanbevolen, dat zij u beschermen op al uwe wegen.

Zij zullen u op de handen dragen, opdat gij aan geen steen uwe voeten stootet.

Over adders en slangen zult gij gaan en leeuwen en draken vertreden.

Omdat hij op Mij heeft vertrouwd, zal Ik hem redden, hem beschermen, opdat hij mijnen naam kent.

Hij zal tot Mij roepen en Ik zal hem verhooren; met hem zal Ik zijn in zijne nooden, Ik zal hem verlossen en hem met eer overladen.

Met een lang leven zal Ik hem verza-
digen, en Ik zal hem mijn heil doen zien.

Eere zij den Vader enz.

Gezang der drie jongelingen in den vuuroven.

Daniel 3, 57—73.

Alle werken des Heeren, prijst den Heer: looft en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

Engelen des Heeren, prijst den Heer :
looft en verheft Hem boven alles in
eeuwigheid.

Hemelen, prijst den Heer : looft en ver-
heft Hem boven alles in eeuwigheid.

Alle wateren boven de hemelen, prijst
den Heer : looft en verheft Hem boven
alles in eeuwigheid.

Alle krachten des Heeren, prijst den
Heer : looft en verheft Hem boven alles
in eeuwigheid.

Zon en maan, prijst den Heer : looft
en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

Sterren des hemels, prijst den Heer :
looft en verheft Hem boven alles in
eeuwigheid.

Alle regen en dauw, prijst den Heer :
looft en verheft Hem boven alles in
eeuwigheid.

Alle winden Gods, prijst den Heer : looft
en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

Vuur en hitte, prijst den Heer : looft
en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

Koude en warmte, prijst den Heer :
looft en verheft Hem boven alles in
eeuwigheid.

Dauw en rijp, prijst den Heer : looft

en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

Vorst en koude, prijst den Heer: looft en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

IJs en sneeuw, prijst den Heer: looft en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

Nachten en dagen, prijst den Heer: looft en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

Licht en duisternis, prijst den Heer: looft en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

Bliksems en wolken, prijst den Heer: looft en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

Eere zij den Vader enz.

Rozenkrans.

(Het is ook zeer nuttig gedurende een onweer den Rozenkrans te bidden, men voege daarbij de gewone voor den tijd passende geheimen.)

Gebeden ter eere van den heiligen Donatus.

1. Barmhartige, eeuwige God! Gij die alle elementen en schepselen in uwe macht hebt en alles regelt naar uw welgevallen: wij bidden U, houd terug en vernietig geheel de helsche macht, en door de

voorspraak van den heiligen martelaar Donatus wend de schrikkelijke en na-deelige gevolgen van het onweer van ons af. Zend uwen goddelijken zegen over ons, onze huizen, velden, wijngaarden, weiden, tuinen en boomen, tegen alle duivelsche boosheid, opdat wij door de voorspraak van den heiligen Donatus van alle schade bevrijd blijven en uwen heiligen naam mogen loven en prijzen. Door Christus, onzen Heer. Amen.

2. Goede, barmhartige God! liefdevolle, goedertierenste Vader! Gij die altijd voor het welzijn uwer kinderen zorgt, Gij die niet hunnen ondergang, maar veel meer hun heil zoekt: wij bidden U, spaar ons, onze have en goed door de verdiensten en voorspraak van den h. Donatus. — Zie met medelijdende oogen op ons neer in dit drijgend gevaar, bij dit verschrikkelijk onweer, dat boven ons woedt en raast. Kom ons, o Heer, in dezen nood te hulp. Wij nemen onze toevlucht tot uwe gron-deloze barmhartigheid; strek uwe wel-dadige hand tot ons uit; spreek slechts één woord en de vertoornde elementen

zullen uwe stem gehoorzamen. Verdrijf dit gevaar van ons, van onze ouders, vrienden en vijanden. Verwijder het gevaar van de vruchten der aarde, welke Gij vaderlijk tot ons gebruik hebt geschapen. Behoed ons in dezen tegenwoordigen angst voor het tijdelijke en tevens voor het eeuwige vuur. Ontsteek in ons het vuur uwer goddelijke liefde dat nooit moge uitdooven, maar ons van alle zonden afhouden en ons eeuwig moge gelukkig maken. Deze genade vragen wij U, o goede God, door de voorspraak van uwen getrouwen dienaar en glorierijken martelaar Donatus, dien Gij ons als bijzonder patroon in de gevaren van het onweer hebt gegeven. Verleen ons de genade, dat wij zijne standvastigheid in het geloof, zijn vast vertrouwen op U en zijne overige groote deugden zóo mogen navolgen, dat wij hier tijdelijk van alle rampen mogen bevrijd zijn en U eeuwig met hem in den hemel kunnen loven. Door onzen Heer Jezus Christus, uwen Zoon, die met U in de eenheid van den h. Geest leeft en regeert van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

3. O heilige Donatus, glorierijke martelaar en machtige patroon in de gevaren van bliksem en onweder, van uit den hemel ziet Gij dat wij aan het gevaar zijn blootgesteld, ons leven en onze bezittingen te verliezen; wees Gij voor ons een machtige voorspreker bij den goeden God, die de macht uwer voorspraak tijdens een onweer zoo dikwijls getoond hebt. Wij zuchten tot dien barmhartigen God, tot Hem zenden wij onze nederige bede, onophoudelijk vertrouwen wij op zijne vaderlijke goedheid; hoe meer het gevaar dreigt, des te grooter wordt ook ons vertrouwen op Zijne goedheid en barmhartigheid. Verdubbel ook gij, heilige Donatus, uwe voorbede voor ons. Breng gij ons bidden en zuchten bij den almachtigen God, opdat wij door uwe machtige voorspraak ongedeerd mogen blijven van het vuur des hemels, van alle andere na-deelige toevallen, maar vooral van de doodzonden en het eeuwig vuur der hel. Door de verdiensten van onzen Heer Jezus Christus. Amen.

4. O God des hemels en der aarde,

groote, machtige en schrikwekkende God! voor wiens majesteit alles beeft, wien de zee en winden gehoorzamen, dien vuur, hagel en baren moeten loven: wij gelooven aan U als de eeuwige Wijsheid en Waarheid, onzen God en Heer, die het kwaad bestraft en het goede beloont, de braven beschermt en de zondaars dikwijls heilzaam verschrikt. Wij hopen op U, als onzen Vader, die de zijnen onder zijne vleugels verzamelt even als eene hen hare kiekens, als onzen almachtigen, barmhartigen en oneindig getrouwen God, die alles kan geven, die alles, wat Hij belooft, gaarne wil geven, en aan hen die het verdienen ook zeker geven zult. Wij beminnen U van ganscher harte, niet alleen als onzen grootsten weldoener, maar ook en wel vooral als het hoogste en volmaakste goed, dat alle eer en liefde waardig is. Wij vreezen U als onzen grooten en rechtvaardigen God, in wiens handen ons leven, onze have en goed is; wij hebben berouw en vervloeken met innige droefheid des harten alle tegen U bedrevene zonden, met het vaste voornemen ons te bete-

ren, alle gelegenheden tot zondigen ernstelijk te mijden en voortdurend den weg uwer heilige geboden te bewandelen. God van alle barmhartigheid, wij weten dat het U eigen is U altijd te ontfermen en te sparen; wij weten dat Gij zelf in uwe Heiligen wordt geëerd: ach, verhoor toch onze bede, wend alle gevaren van ons af, van onze woningen en velden. Daarom smeeken wij U door de voorspraak van Maria, de maagdelijke Moeder, van den heiligen aartsengel Michaël en van den heiligen martelaar Donatus. Door Jezus Christus, uwen Zoon, onzen Heer. Amen.

5.* Eeuwige, almachtige God! onder wiens bevel alle elementen staan; wij werpen ons voor U neder en smeeken, laat toch dit onweder zonder schade voorbij drijven. Bewaar ons voor brand, voor hagelverwoesting en bederfelijke overstroomingen. Bescherm ons, uwe kinderen, bescherm onze huizen, bescherm onze velden. Rechtvaardige God! wij bekennen het, wij hebben kwaad gedaan en uwe straffen verdiend. Maar, ach Heer! sla een genadig oog neder op de tranen, die de droefheid

over onze zonden ons afperst, en op het voornemen dat wij maken om voortaan dezelve te vermijden en U getrouw te dienen. Ontferm U onzer, ontferm U onzer. Handel met ons niet volgens onze boosheden, maar om den lof van uwen heiligen naam en om de verdiensten van uwen Zoon Jezus Christus, van de glorie-rijke Maagd Maria, van den h. Donatus en van alle Heiligen, spaar ons en doe ons barmhartigheid. Amen.

(Uit: *Anker onzer Hoop.*)

6.* O God! wij beven bij het aanschouwen uwer macht. De donder, o Heer, is uwe stem. De bliksems gehoorzamen uwe bevelen; zij volgen den weg, dien Gij hun aanwijst en verkondigen uwen luister. Te midden van donder en bliksem gaaft Gij eens uwe geboden op den berg Sinaï. U, Vader, wien nu de geheele natuur zwijgend aanbidt, U verheerlijken wij ook als de Heer, onze God; voor U buigen alle knieën. Heilige God! heilige, sterke God! heilige, eeuwige God! ontferm U onzer. Amen.

(Uit: *Zaadkorreltje.*)

7.* Ik beken, dat de Heer groot, dat

Hij de eenige God is. Hij doet al wat Hij wil, en niets wederstaat Hem in den hemel, op de aarde, in de zee en zelfs tot in de diepste afgronden. Hij is het, die door de almogende macht van zijnen arm, het heelal geschapen heeft en het door zijne wijsheid bestuurt. Hij doet, wanneer het Hem behaagt, de winden loeien, en, wanneer Hij zulks verlangt, doet Hij ze weder bedaren. Hij doet de wolken oprijzen, en geleidt ze, op zijn bevel vliegen zij van het eene einde der aarde naar het andere over. Nu doet Hij die samen pakken en persen, en doet er de bliksem met een ijsselijk gedruisch uitschieten, dan doet Hij die in zoete en vruchtbare regens overgaan en nedervallen.

O, hoe schittert zijne macht, vooral in storm en onwedër! Hij kondigt zijne tegenwoordigheid aan door stormen van vuur, en het gekletter en gerommel des donders is zijne stem, de wolken zijn als het stof, dat zijne voeten in de lucht doen opstuiwen. Hij spreekt tot de zee en doet haar uitdrogen; Hij bedreigt de rivieren, en plotseling zijn zij in uitgestrekte en dorre woestijnen veranderd.

Red mij, Heer, red mij! De vrees voor uwen toorn, de eerbied, die uwe macht en uwe grootheid mij inboezemen, hebben al mijne beenderen doordrongen. Mijne oogen zijn er door verduisterd, en mijne stem is verdoofd, maar ik hoop in U. In den grootsten glans uwer Majesteit, te midden van den vreeselijken toestel uwer wraaknemingen zelve, zijt gij altoos uwer barmhartigheid indachtig. Gewaardig U dezelve thans te gedenken. Heer! het is de blik van goedheid, welken ik nu verwacht, die, voor mijne oogen de heldere stralen uwer zoete hoop doet glinsteren, mijne angstige ziel zal gerust stellen, en de kalmte en de vreugde aan al mijne zinnen zal wedergeven.

(Uit: *Getrouwe Leerling.*)

8.* ANTIPH. Hij hief zijne handen omhoog tot den Heer, en de donder en hagel hielden op, en er viel geen regen meer op de aarde.

EXOD. IX., v. 33.

v. Heilige Donatus, martelaar van Christus! bid voor ons.

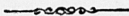
R. Opdat wij van alle gevaar en schade des onweders bevrijd mogen worden.

LATEN WIJ BIDDEN.

O Heer Jezus Christus, Zoon van den levenden God, verhoor de ootmoedige gebeden van uwe dienaren en dienaressen, en doe onze zuchten tot uwen hemelschen Vader klimmen. Aanzie met een barmhartig oog de uiterste benauwdheden, waarin wij ons bevinden door het onweder, dat ons bedreigt, en verlos ons van de gevaren die ons omringen; hiertoe bidden wij U ootmoedig door de verdiensten van uw bitter lijden en uwen smartelijken dood, door de voorspraak van de roemvolle Maagd Maria, van den h. Donatus, en van alle Heiligen, die leeft en heerscht met den Vader, en den h. Geest in alle eeuwen. Amen.

(Uit : *Engelbestierder*.)

9. Men bidt vijfmaal het Onze Vader en Wees gegroet Maria, ter eere van de vijf wonden en voegt bij ieder : O Jezus ! door de heilige wonde van uwe en door de voorspraak van den heiligen Donatus, ontferm U onzer !

Na het onweer.

Is het onweer gelukkig voorbij dan moeten wij God bedanken voor zijne bescherming; want het is maar al te waar, dat velen tijdens een onweer slechts uit angst bidden. Bij schoon weer denken zij er zelden aan zich tot den goeden God te wenden; dreigt echter een onweer, dan spoedt men zich tot het gebed. Nauwelijks is het gevaar voorbij, dan houdt ook het bidden op; bij den laatsten donderslag hoort men ook de laatste gebeden. In hetzelfde huis, waar nog zoo even werd gesmeekt, hoort men dan dikwijls weer lichtzinnig schertsen, vloeken, schimpen als te voren, en voor dat de daken geheel droog zijn, zijn ook reeds alle goede gevoelens en voornemens evenals het regenwater weggevoerd. Is dit niet eene godsvrucht in schijn, welke zich richt naar het weer en uit nood ontstaat? Slechts dan wanneer de Christen na het onweer dankt

voor de verleende bescherming, maakt hij zich der bescherming Gods voor toekomstige gevaren waardig.

De Lofzang van den h. Ambrosius.

U, o God, loven wij.

U, o Heer, belijden wij.

U, eeuwige Vader, eert de gansche aarde.

U loven alle Engelen, alle hemelen, alle machten.

De Cherubijnen en Seraphijnen roepen onophoudelijk :

Heilig, heilig, heilig is de Heer, de God der heerscharen !

Hemel en aarde zijn vol van de heerlijkheid uws naams !

U looft het schitterend koor der Apostelen,

U prijst de lofwaardige schaar der Profeten,

U roemt het luisterrijk heer der Martelaren,

U erkent de heilige Kerk over de geheele aarde :

U, Vader van oneindige heerlijkheid,

En uwen aanbiddenswaardigen, waren en eenigen Zoon,

Alsmede den heiligen Geest, den Trooster.

Christus, Gij zijt de koning der glorie,

Gij zijt de eeuwige Zoon des Vaders,

Gij hebt, toen Gij, om den mensch te verlossen, de menschheid zoudt aannemen, den schoot der Maagd niet geschroomd. Gij hebt, na den prikkel des doods overwonnen te hebben, voor de geloovigen het hemelrijk geopend.

Gij zit aan de rechterhand Gods, in de heerlijkheid des Vaders.

Wij gelooven dat Gij als Rechter zult wederkomen.

Daarom bidden wij U, kom uwe dienaren te hulp, die Gij met uw dierbaar bloed hebt verlost.

Laat hen allen in uwe eeuwige heerlijkheid onder uwe Heiligen geteld worden.

Heer ! maak uw volk zalig en zegen uw erfdeel.

Heersch over hen en verhef ze tot in eeuwigheid.

Dagelijks loven wij U.

En wij prijzen uwen naam in eeuwigheid, en in de eeuwen der eeuwen.

Wil ons, o Heer, heden van alle zonden bewaren.

Ontferm U onzer, Heer, ontferm U onzer. Laat uwe barmhartigheid over ons komen, o Heer ! gelijk wij op U hebben gehoopt.

Op U Heer, heb ik mijn vertrouwen gesteld
en in eeuwigheid zal ik niet beschaamd
worden.

v. Prijzen wij den Vader, den Zoon en
den heiligen Geest.

R. Laten wij Hem in eeuwigheid loven
en verheerlijken.

LATEN WIJ BIDDEN.

O God, wiens barmhartigheid ontelbaar
en wiens hulde eindeloos is; wij danken
uwe hoogste majesteit voor de ontvangen
bescherming en smeeken te gelijk aan-
houdend uwe goedheid, dat Gij ons moogt
geven wat wij vragen, dat Gij ons niet
zult verlaten en ons moogt voorbereiden
tot de eeuwige belooning. Door Christus,
onzen Heer. Amen.

Psalm 148.

Looft den Heer van uit de hemelen, looft
Hem in den hooge.

Looft Hem, al zijne Engelen; looft Hem,
al zijne heerkrachten.

Looft Hem, zon en maan; looft Hem, alle
sterren en lichten.

Looft Hem, hemelen der hemelen; en dat

alle wateren, die boven de hemelen zijn,
den naam des Heeren loven.

Want Hij sprak en zij waren gemaakt,
Hij beval en zij waren geschapen,
Hij stelde ze vast voor eeuwig en altijd,
Hij heeft hun wetten gesteld, welke zij
altoos zullen nakomen.

Looft den Heer, gij schepselen der aarde,
gij gedochten en alle afgronden.

Looft God, vuur, hagel, sneeuw, ijs en storm-
winden, die alle gehoorzaamt op zijne stem.

Looft Hem, bergen en alle heuvelen,
vruchtboomen en alle ceders.

Looft Hem, wild en tam gedierte, slangen
en vogels.

Looft Hem, koningen en alle volken der
aarde, vorsten en alle rechters der aarde.

Jongelingen en maagden, grijsaards en
kinderen, looft allen den naam des
Heeren, want hij alleen is hoog verheven.

Zijn lof is boven hemel en aarde: en Hij
heeft den hoorn zijns volks verheven.

Een Lofzang voor al zijne heiligen, voor de
kinderen Israëls, voor het volk, dat Hem
nadert.

Eere zij den Vader, den Zoon en den
heiligen Geest enz.

*** Gebed na een onweder.**

Wij danken U, o God, dat Gij ons en onze goederen voor alle schade hebt willen bewaren. Op U zullen wij steeds vertrouwen. Gij zijt de Heer onze God, Gij schept uw behagen in ons te redden en te helpen. Mocht de schrik, die wij doorstaan hebben, onzer zielen heilzaam zijn. Zegen de goede voornemens, welke wij in het oogenblik des gevaars gemaakt hebben. Wij zullen trachten ons leven te beteren, om de gestrengheid van uw oordeel te ontgaan, waarvan dit onweder slechts een zwak afbeeldsel was. En mocht er ergens schade zijn toegebracht, vervul dan de harten van allen, die Gij verschoond hebt, met medelijden en milddadigheid. Wij bevelen ons en het weder in uwe bewaring en bescherming. Door Jezus Christus, onzen Heer. Amen.

(Uit : Zaadkorreltje.)

Imprimatur.

P. MANNENS,

S. Theol. Doct. et Prof. Librorum Censor.

Ruraemundae, 6 Junii 1887.

INHOUD.

	Bladzijde.
Voorrede	3

I.

Onderrichting over het onweder.

1. Het onweer beschouwd uit een natuurlijk standpunt.

Onweer. — Bliksem. — Donder. — Weerlichten. — Het inslaan. — Werkingen van den bliksem	5
---	---

2. Het onweer beschouwd uit een godsdienstig
standpunt.

Openbaring van Gods Goedheid. — Macht. — Gerechtigheid. — Invloed des duivels — der goede Engelen	9
---	---

II.

Behoedmiddelen tegen den bliksem en het onweder.

1. Natuurlijke behoedmiddelen.

Bliksemafleider. — Voorzorgsmaatregelen. . .	18
--	----

2. Godsdienstige behoedmiddelen.

Godvruchtige gebruiken. — De vereering der Heiligen, de heilige Engelen, de heilige Barbara, de heilige Donatus, de heiligen Jacobus en Johannes als zonen des donders. — Het Evangelie van Joannes	22
---	----

Gebeden.

Gebeden voor Priesters.

	Bladzijde.
Preces ad repellendam tempestatem.	37
Litaniae omnium Sanctorum	38
Psalmus 147	45

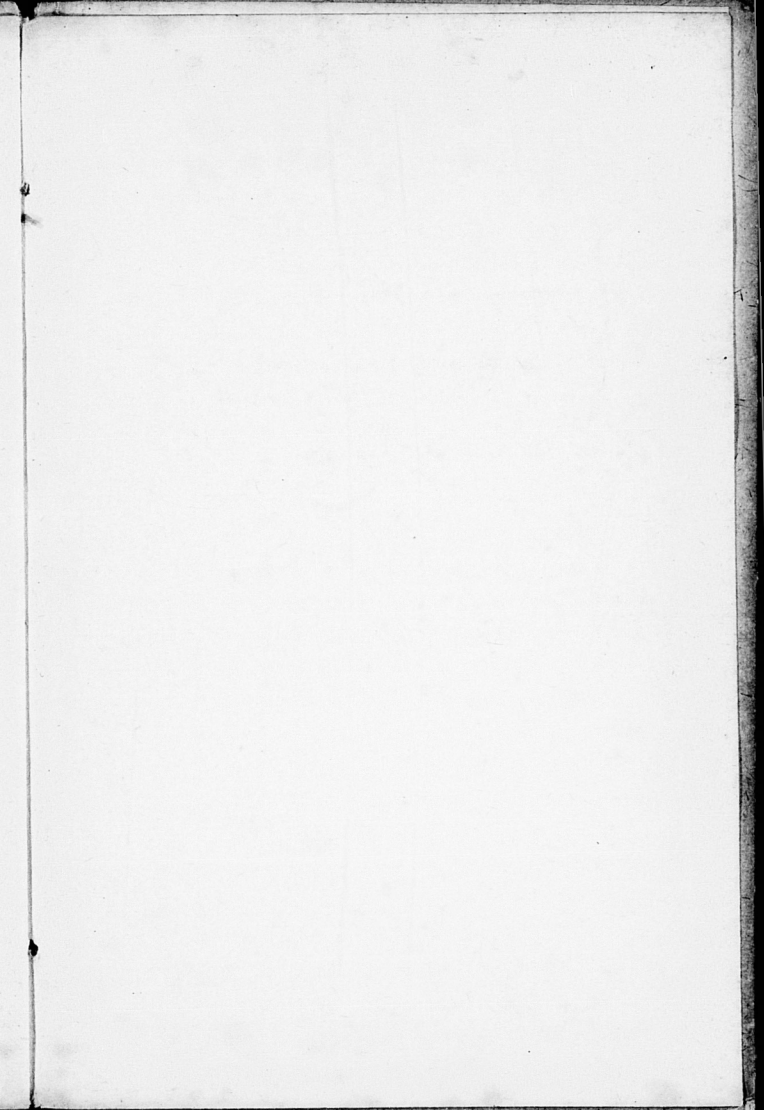
Gebeden voor alle geloovigen.

Evangelie van den heiligen Joannes.	55
Litanie	56
Gebed tot de allerheiligste Drieëenheid.	61
Vertrouwvolle aanbeveling in Gods bescherming	63
Gebed van Paus Urbanus VIII.	65
Psalm 90	67
Lofzang der drie jongelingen in den vuuroven	68
Rozenkrans.	70
Gebeden ter eere van den h. Donatus	70

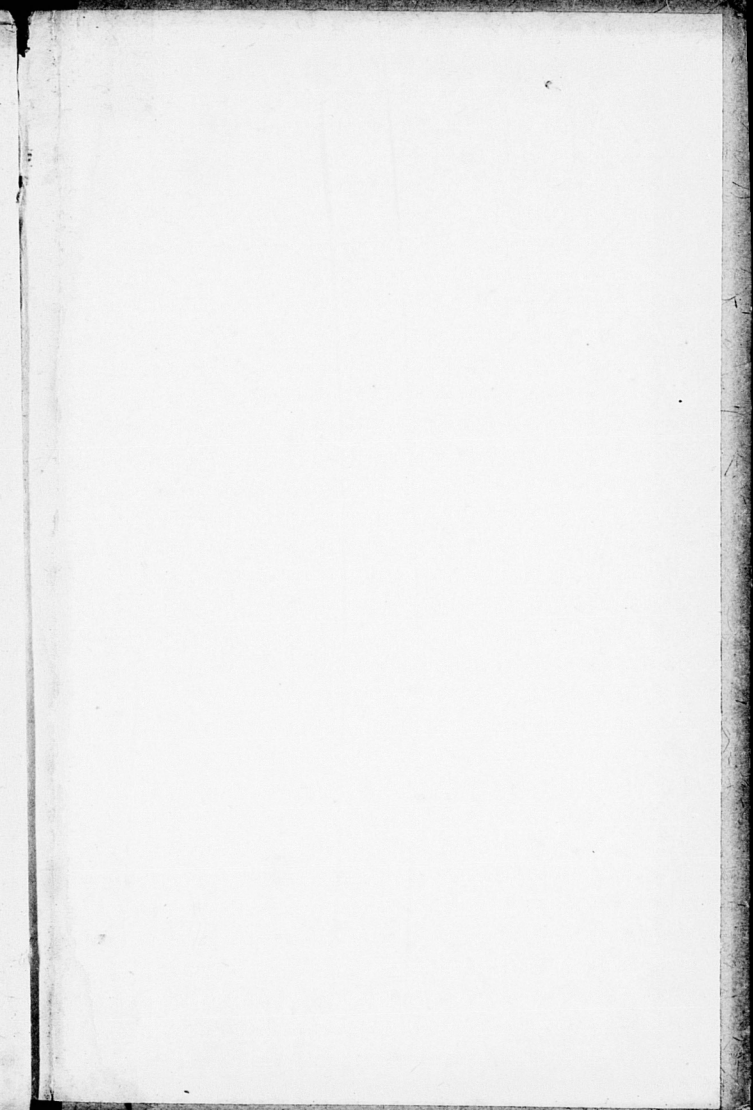
Na het onweer.

Na het onweer	80
De lofzang van den h. Ambrosius	81
Psalm 148	83
Gebed	85

Bij de Uitgeefster dezes is mede verschenen :

DE HEILIGE BIECHT. Geschenk aan de lieve kinderen van eenen geestelijken Kindervriend. — *Derde druk.* Prijs 8 c.; — 25 ex. f. 1.75; — 50 ex. f. 3.25; — 100 ex. f. 6.00.

DIE HEILIGE BEICHTE. Geschenk u. s. w. Prijs 9 c.; — 25 ex. f. 2.00; — 50 ex. f. 3.75; — 100 ex. f. 7.00.

NOVENE VOOR KINDEREN die zich waardig tot hunne eerste H. Communie wenschen voor te bereiden, door G. H. LEUS. *Zeventiende druk.* Prijs 10 c.; — 25 ex. f. 2.25; — 50 ex. f. 4.25; — 100 ex. f. 8.00.

DE EERSTE HEILIGE COMMUNIE. Geschenk aan de lieve Kinderen, die zich waardig tot hunne eerste H. Communie wenschen voor te bereiden, van eenen geestelijken Kindervriend. Prijs 12 c.; — 25 ex. f. 2.75; — 50 ex. f. 5.25; — 100 ex. f. 10.00.

HET HEILIG VORMSEL. Geschenk enz. *Tweede druk.* Prijs 10 c. — Bij getallen als NOVENE.

HET KIND VAN HET H. HART VAN JEZUS. *Tweede druk.* Geschenk enz. Prijs 10 c. — Bij getallen als NOVENE.

MEELIEDJES op wijzen genomen uit „Choix de cantiques à l'usage des élèves de Rolduc”, door een Ond-Professor. *Zevende druk.* Prijs 10 c. Bij 12 ex. wordt de „muziek” gratis gegeven.

HET H. HART VAN MARIA. Handboekje voor Jongedochters-Congreganisten van O. L. Vrouw, door H. WELTERS. Prijs 60 c.

VERHALEN, VOORBEELDEN EN GELIJKENISSEN ten gebruike bij het onderwijs van den Catechismus of de Christenleer, tevens een Handboek voor Christelijke huisgezinnen, door H. WELTERS. Met een aardrijksk. Aanhangsel. Prijs f. 2.00. — Gebonden met den Roermondschen Catechismus in een linnen band f. 2.45.

CHRISTELIJK HUIS- EN VOLKESBOEK. Verklaring van het H. Misoffer, door M. VON COCHEM, Capucijn. *Derde druk.* Prijs 90 c., in linnen band f. 1.20.